

פניני הצדיקים

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות
 ללא חדשות
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב יוסף יצחק שלוש זצ"ל - נולד ב-ח' בשבט ה'תרנ"א (1891) במרקש שבמרוקו. הילדים שנולדו לאביו נפטרו בחייו ורבינו בהיותו כבן שנתיים חלה ונשקפה סכנה לחייו. אביו התפלל בבית-הכנסת מול ספרי התורה בהיכל הקודש וביקש למסור את נפשו תחתיו. הבן הבריא והאב נפטר בתוך שבועיים לאחר מכן. לאחר שהתייתם דאגו לו אנשי הקהילה במרקש. בשנת ה'תרס"ג (1903), עלה יחד עם אימו ואחותו הקטנה לירושלים והצטרף לישיבת 'טובי ישבעו'. עוד בהיותו צעיר נודע בשקידתו העצומה והוסמך לרבנות ע"י הרה"ג אליהו חזן זצ"ל.

בשנת ה'תרע"ב (1912) בהיותו כבן 22 יסד תלמוד תורה עם ר' חכם בכור יוסף בן מלאך. בתקופת מלחמת העולם הראשונה נאלץ לעזוב את ארץ ישראל לקזבלנקה בשל היותו נתין צרפתי, שם העביר שיעורי תורה ויסד כיתות לנוער ובחורים ללמוד ש"ס ופוסקים. קיבל הצעות למשרות רבנות ודיינות, אולם הוא סירב ולאחר המלחמה, בשנת ה'תר"פ (1920) חזר לירושלים, ובשנת ה'תרפ"ב (1922) נשלח כשד"ר מטעם קהילת המערבים לארצות צפון אפריקה. לאחר חזרתו לירושלים החל לעסוק במסחר בספרי קודש יחד עם חברו מהישיבה, הרב עמרם אבורביע, עבודה בה עסק עד לפטירתו לצד תפקידיו הציבוריים, כיוון שסירב ליהנות מכספי הציבור.

בשנת ה'תרפ"ט (1929) התמנה לחבר ועד עדת המערבים בירושלים ובשנת ה'תר"ץ (1930) התמנה לדיין בבית הדין של עדת המערבים. הרב היה מעורב מאוד בחיי קהילתו עזר לזולת במעשה חסד רבים, ובמיוחד התמסר לכל ענייני החברה קדישא. במשך שנים רבות לימד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה וכן הצליח להשכין שלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. ענותו. נפטר בליל שבת קודש, ל' סיוון ה'תש"ך (1960). חי כ-68 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. על שמו נקרא רחוב בשכונת נחלאות בירושלים.

אביו: ר' דוד (שימש כראש ישיבה במרקש אשר קלטה תלמידים רבים שלא התגוררו באיזור ודאג למזונם ולמגוריהם). **אימו:** מרת סולטנה. **אשתו:** מרת סעדה. ילדיו: ר' דוד (רבה של נתניה), ר' אברהם (רבה של כפר סבא), ומרת אביגיל (נישאה לר' נסים דוד עזראן). **מרבתינו:** ר' יוסף חיים הכהן (רב עדת המערבים בירושלים וראש ישיבת 'טובי ישבעו'). **מתלמידינו:** מרן הרשל"צ הרה"ג עובדיה יוסף, ר' ציון לוי ובנו, ר' דוד. **מספריו:** דברי יוסף - דרושים על התורה ומועדים ודרושים להספדים.

להלן סיפורים על רבינו המעובדים מתוך ספרו 'דברי יוסף' ויש בהם כדי להעיד על הנהגות הצדיק: סיפורה הרבנית עזרן, בתו של רבינו זצ"ל: "נכנסתי לחנות תיקים ומזוודות של מר שוקרון בשוק מחנה יהודה בירושלים, וביקשתי לקנות תיק. אמר לי בעל החנות: "הרבנית, כל התיקים בחנות שלך, הכל של אבא שלך זכר צדיק לברכה".

לשאלתי, מה עניין אבי לחנות סיפר: "הייתה תקופה בה הייתי במצב כספי קשה מאוד. הפסדתי את כל כספי ואת הסחורה שבחנותי. הלכתי לאביר, וביקשתי שיסדר לי גט לאשתי. הוא שאל מה קרה, וסיפרתי לו על מצבי, ועל העובדה שאיני יכול לקיים את החובות שלי לפרנס ולזון את משפחתי. אמר לי ר' יוסף: "אלווה לך סכום כסף, בו תקנה סחורה ותפתח מחדש את החנות, ובורא עולם יהיה בעזרך!". הוא המשיך ושאל: "האם סכום חמש מאות לירות יסייע לך?". מדובר בסכום עצום באותם הימים. אמרתי לו: "סכום זה מצוין!".

הצדיק נתן לי את הכסף ואכן רכשתי סחורה ופתחתי מחדש את החנות. מאז ברוך ה', ראיתי הצלחה בעסק. לאחר זמן מה כאשר באתי להחזיר חלק מהחוב, סירב ר' יוסף לקבל ממני כשהוא מורה לי: "בכסף זה תקנה סחורה חדשה ותרחיב את החנות, לי תוכל להשיב את ההלוואה בזמן מאוחר יותר". וכך דחה אותי מספר פעמים. רק לאחר פטירתו, פרעתי ליורשים את ההלוואה הגדולה".

מעולם לא ניתן היה לתפוס את רבינו בטל. תמיד היה עוסק בתורה, בחסד או במצוות. זריזותו המופלאה - תמיד ראו אותו רץ בזריזות ובשמחה לקיים מצוות. לא נח לרגע. פעם הלך רבי יוסף לברית בקטמונים והיתה השעה מאוחרת. עצר רבי יוסף בעל אופניים שנסע לאותו כיוון. אמר לו: "תסיע אותי, אליה הנביא מחכה". האיש אמר שאי אפשר, זה לא חוקי להסיע על אופניים... אך רבי יוסף בשלו: "אליה הנביא ממתין". קיפל מצנפתו וגלימתו, עלה על האופניים מאחור והחלו לנסוע.

בהמשך הדרך צפר להם ג'יפ של משטרה צבאית, סימן להם לעצור. רבינו אמר לבעל האופניים: "אליה הנביא מחכה, סע, אל תשים לב". המשיכו לנסוע והג'יפ אחריהם, עד שעצר אותם ממש. רבי יוסף ירד, לבש את גלימתו ואת המצנפת, נעמד בפני השוטרים ואמר: "מה רציתם?" הללו נדהמו לראותו, הם הכירו אותו. זה אמר: "הרב חיתן אותי". השני אמר: "כבודו מל אותי". והשלישי אמר: "הרב קבר את קרובי... מיד שאלו אותו: "לאיפה כבוד הרב רוצה להגיע?". אמר להם: "צריכים להזדרז, אליה הנביא ממתין לנו". מיד ביקשו ממנו שיעלה לג'יפ והסיעו אותו לברית.

מסירות נפשו של רבינו שלא להלין את המת הייתה טבועה בדמו. פעם בערב יום הכיפורים קבר נפטר סמוך ממש להדלקת נרות. משם הלך ישר לבית הכנסת לכל נדרי' ולא אכל סעודה מפסקת. ואמר שזה היה לו יום הכיפורים הכי קל מבחינת הצום!

את דמותו המיוחדת תיאר הסופר עוזיאל חזן: "את טקס החופה עורך הרב יוסף שלוש... איש נערץ הנושא את דגל הסובלנות בכל מקום בו מאכלת הקנאות. מתעטף בצניעות במקום בו הגאווה נושאת ראש. עוזר לזולת ואוהב אדם. לבוש בפשטות בקפתאן לבן מפוספס ובגלימה שחורה, רפוטה, ולראשו תרבוש לבד שחור. זקנו הלבן מתפצל בתוך חיקו וחיוך לבבי טבוע בפיו... כאשר מסיים הרב את הטקס הוא חולף בפשטות בין המוזמנים וזוכה ללחיצות יד ולהוקרה. הוא משפיל מבט נבוך... מתחמק מההזמנה לשבת בשולחן הכבוד, הולך ומצטופף בשולחן צדדי עם פשוטי העם".

הרב יוסף פיימר (הראשון) זצ"ל ידוע כרבי יוס'לה סלוצק - נולד בשנת ה'תקנ"ו (1796) בעיירה שקוד (ליטא). בצעירותו היה ידוע כמוכשר גדול אך גם כשובב גדול. בהיותו כבן 12 שנים החליט ללמוד בישיבת וולוז'ין ושם עלה והתעלה. בחורף שנת ה'תקפ"ט (1828) נבחר לכהן ברבנות העיר סלוצק. כשהיה כבן שלושים ושלוש שנים בלבד. מכל רחבי ליטא קיבל שאלות, והיה לאחד מגדולי הרבנים בליטא בדורו. נודע בתקיפותו בעניינים ציבוריים לצד עדינותו במישור האישי וביחסו המקרב לעניים ולבני נוער. בשנת ה'תרכ"א (1861) לאחר שקיבל על עצמו מינוי לרבנות מינסק, הסכים לבטלו לאחר הפצרת אנשי הקהילה בסלוצק. כיהן בסלוצק במשך 35 שנה. נפטר ב-ל' סיון ה'תרכ"ד (1864). חי כ-68 שנים.

אביו: ר' מאיר. **אימו:** מרת גליקה. **חברותא:** ר' יעקב בנדיטמן (רבה של בויסק). **מרבותיו:** ר' חיים איצקוביץ (הידוע בשם ר' חיים מוולוז'ין - רבינו היה תלמידו המובהק), ר' ישראל ליפקין מסלנט. **נשותיו:** מרת רייזל (בת ר' מאיר - זיווג ראשון. נפטרה ב-י' סיון ה'תקצ"א במגפה שפרצה בסלוצק), מרת וויטה (בת ר' יהושע פאלק הכהן מדויד הורודוק - זיווג שני). **ילדיו מזיווג ראשון:** ר' אבא פיימר, ישראל, ישעיה, זליג, מרת שרה (נישאה לר' יצחק רוגובין ממינסק), מרת הענא (נישאה לר' אפרים מטריסק). **ילדיו מזיווג שני:** ר' מאיר (רבה של סלוצק), מרת רבקה (נישאה לר' י"ל צרינוב), מרת פייגל (נישאה לר' צבי הירש רבינוביץ - רבה של קובנה), מרת רחל (נפטרה בצעירותה). **מספריו:** • דרשות וביאורים לתורה לרבינו יוסף מסלוצק • שאלות ותשובות רבינו יוסף מסלוצק (רוב כתביו אבדו בשריפה שפרצה בבית בנו בערב ראש חודש אב ה'תר"ף 1920 ומה שהודפס אלו דברי תורה ששרדו)

עוד כשהיה כבן שתיים-עשרה שנים, היה מוכשר מאוד אולם, מאידך גיסא שובב גדול. יום אחד הוא שמע את אחד האבות, ואמר לבנו: "מה אתה חושב, שאתן לך לגדול כמו יוס'לה השובב? לא, הבן שלי ילמד ב'חידר!' לא אתן לך להיות כמותו". דברים אלו היכו בו, עתה הבין, שהוא משמש כדוגמא רעה בכל סלוצק. הוא חזר מיד על עקבותיו עם החלטה נחושה - לשנות את דרכיו. מיד הלך לביתו, ושם אמר להוריו: "החלטתי נחושה, אני הולך לישיבה ללמוד!". "מה?", קראה האם בתדהמה, ואילו אביו הביט בפניו ושאל: "יוס'לה, איזה תעלול אתה מעולל כעת?". אך יוס'לה חזר על דבריו בנחישות: "הפעם אני מתכוון בשיא הרצינות, אני נוסע לישיבה!".

"לאיזו ישיבה אתה רוצה ללכת?", הקשה אביו. והוא ענה: "לישיבת וולוז'ין". אביו הביט בו בפליאה ואמר: "האם אתה מודע לכך, שבישיבה הזו יש לדעת שני סדרי גמרא על בריים?". אולם יוס'לה התעקש ואמר: "אני רוצה להגיע לוולוז'ין וללמוד שם. ואם לא תתנו לי כסף לנסיעות - אלך לשם ברגל!". כשראו הוריו, שהוא נחוש, ציידו אותו בכסף וארזו לו את מזוודותיו. כעבור שלושה ימים הגיע לישיבה. כשהגיע לשם ביקש לראות את ראש הישיבה, הגאון ר' חיים איצקוביץ. הוא שאל את יוס'לה לרצונו, והוא השיב, כי רוצה הוא ללמוד בישיבה. כשנשאל, מה הן ידיעותיו, השיב, כי אינו יודע מאומה, אבל מבקש הוא ללמוד. הביט הרב בעיניו וראה, כי עיניו נוצצות, ורוצה הוא להשקיע את כל מאוודו בלימוד, ולפיכך - הסכים לקבל אותו וסידר לו מספר חברותות, שיקדמו אותו.

כעבור שלושה חודשים כבר היה בן ישיבה לכל דבר. חלפו כשמונה שנים, ויוס'לה נחשב מגדולי הלמדנים. יום אחד קיבל מכתב מביתו. אביו היה חייט, והיה לו בית-מלאכה. במכתב היה כתוב, כי היתה שריפה גדולה בעיר וכל בית-המלאכה עלה בלהבות, ולפיכך, הם מבקשים ממנו שיושיט עזרה כדי לשקם את החנות. הוא הראה את המכתב לר' חיים, שכן אהבת התורה בערה בו, והוא לא ידע כיצד לנהוג. ר' חיים דאג לקבץ סכום ניכר ואמר לו לשלוח לבית-הוריו ולהישאר לשקוד על תלמודו. חלפו מספר חודשים ומכתב חדש נשלח מאימו, ובו כתבה, כי האב חלה ואינו יכול לעבוד כלל. שוב הראה ר' יוסף את המכתב לראש הישיבה. ר' חיים נאנח אנחה עמוקה וחשב מספר דקות. בסיכומו של עניין השיב: "לא אוכל לומר לך דבר. אבל אם תשמע בקולי - לא תתחרט: חזור ללימודך". ר' יוס'לה שמע לדברי רבו.

חלפו מספר שנים ורבה של סלוצק נפטר. בתום ימי האבל הגיעו חמישה מנכבדי הקהילה לוולוז'ין לישיבת ר' חיים לחפש רב חדש, כשהם מתחייבים לדאוג לכל מחסורו. ר' חיים אמר: "יש לי רב לעירכם", ושלה לקרוא לאחד מתלמידיו. כשנכנס המיועד לחדר, קם ר' חיים מלוא קומתו לכבודו, וכמותו עשו גם נכבדי סלוצק, כשהם מתלחשים: "כל כך צעיר הבחור ור' חיים מכבדו עד כדי כך!". פנה ר' חיים ושאל אותם על יוס'לה, שהיה בעירם. הם זכרו, שהיה ילד כזה, אבל לא ידעו, מה אירע עימו. פנה ר' חיים לנכבדי הקהילה ואמר: "הנה הוא יוס'לה, תלמיד חכם מופלג!". פנה ראש הישיבה ליוס'לה ואמר: "זוכר אתה את המכתבים של אימך? אכן היתה זו החלטה קשה להקדיש את חיך לתורה. יכולתי אז רק ליעץ, שכן הניסיון - שלך הוא. עמדת בניסיון! יקום ר' יוס'לה ויעמוד בראש קהילת סלוצק המעטירה!".

פעם אחת הסכים רבינו בעניין מסויים מענייני העיר, והגביר הנודע ר' יונה כעס מאוד על החלטה זו. לפיכך, שלח את השמש להודיע לרבינו, כי אם יסכים ולא יתנגד לדבר הנידון **הרי שעוד יתחרט על כך!** השמש הגיע לפתח ביתו של רבינו ועמד בפיק ברכיים, מבוהל ונרעד. כיצד יאמר לרב את דבר שליחותו? רבינו הבין מיד, כי הוא בא בשליחות הגביר ר' יונה, אך אינו מוצא עוז בנפשו למסור את דבריו. לפיכך, פנה אליו ואמר לו: "אני מבין, כי הגביר אמר לך, כי אתחרט על כך, שהבעתי את הסכמתי לדבר. לך ואמור לו, כי אוניות בים אין לי, וכן שטרות כסף בחיסכון אין לי. ולכן אני לא אתחרט, כי סחורתי איתי, שכן התורה הקדושה טובה מכל סחורה". כאשר מסר השמש לגביר את דברי רבינו, הגיע הלה במרוצה לביתו, כדי לבקש ממנו סליחה ומחילה על דבריו.

הרב הגאון שלמה קלוגר זצ"ל המכונה מהרש"ק והמגיד מברודי: נולד בשנת ה'תקמ"ו (1786) בקומרוב שבפולין. גאון אדיר. חרף. (קלוגר באידיש- חכם, נבון). מגדולי הפוסקים בפולין. האמת הייתה נר לרגליו. כתב למעלה מ-150 ספרים! מסופר שבגיל שש כבר כתב חידושי תורה. התייתם מאביו בגיל 13 ומאימו בגיל 15. בגיל 17 התחתן ועבר לגור אצל חותנו בעיינה ראוה. בשנת ה'תקס"ט (1809) התקבל כרב בעיר קולקוב. בשנת ה'תקע"ז (1817) התחיל לכהן בעיר יזפוף. בשנת ה'תק"פ (1820) שימש כמגיד מישרים בברודי. בשנת ה'תר"ה (1845) נקרא לכהן ברבנות בעיר ברעזאן וחלה בטיפוס. בדרך נס התאושש וחזר לברודי, שם שימש כדרשן ודיין כ-49 שנים. בעל חסד מופלא. לצד למדנותו ועמקותו היה עובד ה' עצום. בכל חצות לילה קם ממיטתו ואמר תיקון חצות. לאחר מכן אמר בעל פה את כל חמשת ספרי תהילים. אחר כך ישב ללמוד עד אור הבוקר והלך להתפלל בזריזות. לאחר התפילה שב לביתו ואכל פת שחרית לא יותר מרבע שעה, ומיד ישב ללמוד עם תלמידיו. לאחר הלימוד השיב על מכתבי שאלות שהגיעו אליו מכל קצוי הארץ ואחר כך כתב את ספרי חידושיו ועסק בהנהגת צאן מרעיתו. נפטר ב-ל" סיון ה'תרכ"ט (1869). חי כ-84 שנים. ציונו בברודי.

אביו: ר' יהודה אהרן (רב העיר קומרוב). **מרבותיו:** ר' מרדכי ראבין (ראב"ד זמושץ), ר' יוסף הוכגלרנטר (מחבר הספר 'משנת חכמים' על הרמב"ם), ר' יעקב קרנץ (המגיד מדובנא).

נשותיו: מרת ליבא מאליא (זווג ראשון), מרת פריידא (זווג שני- בת הרב אריה מרגליות מהעיר דובנא). **מילדיו:** חיים יהודה (נפטר בחיי אביו). ר' שמואל בנימין. **מספריו:** הרב כתב מעל 150 ספרים. ביניהם ספר החיים • מי נידה • עין דמעה • אבל יחיד • נדרי זריזין • שנות חיים • ספר סת"ם • טוב טעם ודעת • חידושי אנשי שם • מעשה ידיו יוצר • האלף לך שלמה • חכמת שלמה • ספר עבודת עבודה ועוד רבים.

הרב לא פחד מאף אדם ורדף אחרי מידת החסד. בספרו **'טוב טעם ודעת'** מובא, שבשנת ה'תקצ"א פשטה בבראד מגיפת החולירע רח"ל והפילה חללים רבים. בעקבות זאת **מחירי התכריכים התייקרו מאוד!** ראשי הקהל התכנסו לאסיפת חירום כדי להחליט מה לעשות בנידון כיוון שעליהם להפריש סכום כסף גדול עבור התכריכים. **לבסוף הם החליטו ביניהם, שמתו העניים יקברו במלבושים שלהם ולא ילבישו אותם תכריכים.**

כאשר רבינו שמע זאת, הוא הלך מיד לאחד מראשי הגבירים אשר היה לו כסף רב יותר מכל הגבירים. אותו גביר כל כך חשש שלא יחלה חלילה גם כן לכן הוא לא יצא מביתו. רבינו נכנס אליו והתרה בו **שאם יעשו ביזיון לעניים אחרי מותם, גם הגבירים ישתו את כוס התרעלה ולא יועיל הון ביום עברה.** הגביר התרגז מאוד על רבינו על אשר נכנס אליו ללא רשות ועוד דיבר אליו דברים קשים כדורבנות. באותו מעמד היה משרתו של הגביר שהיה למדן ותלמיד חכם. הוא פנה לרבינו ושאל: "הרי הגביר הזה הוא איש חסדו ומיטיבו של רבינו, הוא דואג למשכורתו של הרב. אם הגביר יכעס על רבינו הוא יפסיק להחזיקו". רבינו השיב לו: **"ה' לי לא אירא, מה יעשה לי אדם.**" אני מתפלל לבורא עולם, בכל יום שלא יסיר את השגחתו מעלי. אני לא סומך על בשר ודם".

עוד באותו הלילה הגביר חלה בעצמו במחלת החולירע. הוא הבין למה זה קרה לו. הוא קרא למשרתו וביקש ממנו שילך לפייס את הצדיק כי הוא פחד מתרעומתו. העשיר ביקש ממנו שיאמר לרב, שהוא ישתדל בכל כוחו שיהיה בגדי תכריכים גם עבור העניים כפי שהיה מאז ומעולם. בנוסף נתן בידו סך ח"י ר"כ לפדיון נפשו. המשרת הלך מיד לרבינו וראה איך שבורא עולם לא עזב את הרב וגודל ביטחונו של הצדיק בה'. למחרת הגביר נתן לרבינו אלפיים ר"כ לבגדי תכריכין לעניים.

בספר 'שאל אביר ויגדר' מובא סיפור מופלא מפי הגאון רבי שלום הכהן שבדרון זצ"ל המראה לנו ללא צל צילו של ספק, כי כאשר צדיק גוזר- הקב"ה מקיים. מעשה שהיה כך היה: כאשר הנהיגו המשכילים בבראד מנהג חדש להוביל את הנפטר בעגלה. הרב ניהל נגדם מלחמה עיקשת והוציא פסק דין להמשיך במנהג הקדום: לשאת את הנפטר בידיים וללכת ברגל. לא זו בלבד, אלא שכל נפטר שיובל בעגלה - יוטל איסור להביא אותו לקבר ישראל אלא יקברו אותו אצל הגוים!

המשכילים הלכו ותבעו את רבינו למשפט. בתגובה השופט קבע בצו ביניים כי יש להוביל את המתים בעגלה בניגוד להחלטת הרב. ראשי הקהל באו לרבעם וזעקו על המצב הנורא: "מה יקרה אם ימות מת בעיר? כיצד ננהג?". הרב השיב להם: **"אני מתחייב ומבטיח לכם כי עד שהשופט יוציא היתר חוקי לזה, לא ימות אף אחד מהקהילה בברודי!"** שלושה חודשים עברו עד שהשופט נתן היתר חוקי לדברי רבינו. בכל אותה תקופה, הגאון רבי מאיר אריק העיד - **לא רק שלא מת אדם מבוגר, אלא אף נפל לא היה בברודי!**

ד"ר מאמר רבותנו **"כל המגדל יתום בתוך ביתו- מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו"**. המגיד מדובנא, הצדיק רבי יעקב קראנץ זצ"ל גידל בביתו ילד יתום. אותו הילד אביו היה מחזר איתו על הפתחים. הם התגוררו בבית הכנסת ולנו בבית 'הכנסת אורחים'. לפתע האב נפטר והילד האומלל נותר בודד וגלמוד בעולם.

המגיד מדובנא ריחם על אותו ילד אומלל ואסף אותו לביתו. הוא גידל וחינך אותו עד שגדל ונעשה לגאון הדור. ילד זה הוא רבינו - **הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל.** כאשר המגיד מדובנא נפטר לעולם שכולו טוב, הראו לו ספרים רבים שחיבר. המגיד תמה ושאל: **"ספרים אלו, אינם שלי. לא אני חיברתי אותם ואני לא יודע עליהם"**.

השיבו לו: **"נכון, ספרים אלו הגאון רבי שלמה קלוגר חיבר אותם. אך מכיוון שאתה גידלת אותו - הצלת את גופו ונפשו והיית הגורם לכל הצלחותיו, לכן מייחסים ומשייכים אליך גם כן את כל הספרים האלו שחיבר"**.

האדמו"ר הרב מאיר (לייפר) רוזנבאום מקרטשניף צ"ל - נולד ב-י"ח טבת ה'תרי"ב (1851) בנדבורנה כבנו השלישי של אביו. נקרא ע"ש דו"ז מרן הרה"ק הרבי ר' מאיר מפרמישלאן. כבר מילדותו עבד את בוראו במדרגות גדולות. שם המשפחה הוחלף מ'לייפר' ל'רוזנבאום' כדי להיפטר מהצבא במלחמת אוסטריה-פרוסיה. רבינו היה מפורסם לצדיק וקדוש ובעל מופת גדול, דבוק בה' יתברך ובתורתו. עבודת תפילתו היתה בהתלהבות נורא. בשמחת נישואיו, בעת הריקוד של מצווה, אביו הק' ר' מרדכי אמר לכלה: "הריני מבטיחך שיהיו לך שישה בנים חלק מהם יהיו גדולים במדרגתי וחלק מהם למעלה ממדרגתי". כמו כן שיגר לה שרשרת זהב ואמר "שלשלת היוחסין תימשך ממנה".

רבינו קבע את מקום מושבו בעיר יאס ברומניה, שם התחיל לנהוג באדמו"רות. לאחר מכן עבר למיאלן ולטרבישן. בשנת ה'תרנ"ו (1895) עבר לקרטשניף שבמחוז מרמורש, שם התגורר עד סוף ימיו. **אביו רבי מרדכי אמר עליו שבשמיים מכנים אותו בשם 'איש אלוקים'** וכל פעם שנצרך לכתוב קמיע היה קורא לבנו רבי מאיר. בעל רוח-הקודש. בנו, רבי אליעזר זאב (בגרסה אחרת בנו, ר' מאיר וואלף הי"ד) אמר שראה את אביו מחייך רק שלוש פעמים בכל ימי חייו והיה זה בפורים ובשמחת תורה. נפטר ב-ל' סיוון ה'תרס"ח (1908). חי כ-57 שנים. ציונו בקרטשניף שברומניה.

אביו: האדמו"ר רבי מרדכי לייפר. **אימו:** מרת חיה. **אשתו:** מרת שיפרה (בת ר' יחיאל מיכל טירר מדורוהי). **בניו:** חמשת בניו ושני חתניו שימשו כאדמו"רים. ר' איתמר מנדבורנה (אבי שושלת נדבורנה המרכזית), רבי אליעזר זאב מקרטשניף (מח"ס רזא דעובדא), ר' יעקב יששכר בער הי"ד (כיהן כאדמו"ר בסלוטפינא שבמחוז מרמורש ולאחר מכן בסיגט. נרצח בשואה), ר' יצחק הי"ד (כיהן כאדמו"ר בראחוב, ובסוף ימיו בווישווא, נרצח באושוויץ), בנו רבי מאיר כיהן בדרוהוביטש, ר' מרדכי (כיהן כאדמו"ר בראחוב). **חתניו:** ר' פינחס שפירא מקעכניה, ר' שלמה אייזיקסון (כיהן כאדמו"ר ברומאן שברומניה). **מספריו:** **יאמרים נעימים** - מדברי תורתו.

רבינו נהג לאכול רק פעם אחת בשעות הלילה המאוחרות. אשתו הצדקת היתה יושבת ומחכה שתוכל להגיש לבעלה הק' את מאכלו הזעום כשיתפנה לאכול. פעם אחת היה כבר שעה שתיים אחר חצות הלילה ורבינו עדיין לא רצה לאכול. הרבנית נכנסה אליו וביקשה ממנו שכבר יסעד את ליבו בפעם הראשונה באותו היום. רבינו ישב בדביקות נפלא ומחשבותיו שוטטו בעליונים, פנה אליה ואמר לה שתלך בינתיים לנוח. כשירצה ללכת לאכול הוא כבר יקרא לה. הרבנית לקחה את הקדירה עם מאכלו ושמה את הקדירה על האש כדי שבעת שבעלה הק' יתפנה לאכול האוכל יהי חם ומוכן לסעודה. כשרבינו החליט לאכול, הוא יצא מחדרו כדי לקרוא לרבנית שתכין לו את סעודתו ועבר דרך המטבח שם שמע קול רישרוש יוצא מהקדירה שעל האש. הוא שאל את הרבנית אם לא היתה שאלה על הבשר שהוא כעת על האש (רבינו לא אכל במה שהיתה בו שאלה ואפילו שהורה בו חכם להתירו). הרבנית ענתה ואמרה שלא היה שום שאלה בידעיתה. רבינו הרכין את אוזנו אל הקדירה, פנה אל הרבנית ואמר לה בזה הלשון: "אבל שומע אני קול מהקדירה שצועק טריפה".

הרבנית השתוממה ותיכף הלכה למשרתת ושאלה אותה אם לא היתה שאלה על הבשר, או אולי נפלה איזה טיפת חלב לתוך הבשר ח"ו, ושלא תפחד משום דבר ותספר לה את האמת, אבל המשרתת אמרה שהכל כשר וישר הוא, ואין שום שאלה. הרבנית חזרה ואמרה אל בעלה הק' שאין שום שאלה וביקשה ממנו שילך לאכול כי ידעה שאם לא יאכל עכשיו, הוא לא יאכל כבר עד למחר בשעה זו, אבל רבינו התעקש ששומע קול מהקדירה שצועק טריפה, לא נותרה ברירה לרבנית המודאגת והיא הלכה לנוח. השכם בבוקר השוחט נקש בדלת. כשפתחו לו, שאל בבהלה: האם הם קנו אתמול בשר אצל קצב פלוני ופלוני? כשקיבל מענה בחיוב אמר שהקצב טעה ומכר בהמה שנטרפה במקום בהמה כשרה וכל הכלים שהשתמשו בבשר זה צריך הגעלה. ראו כולם שרוח אלוקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

פעם אחת רבינו שמע את אחד מבעלי כלי זמרים שניגן בכינור. רבינו פנה אליו ואמר: "הכינור צועק שאתה לא נוטל את ידיך!" אולם הלה כיחש. רבינו ציווה עליו שניגן עוד הפעם, ואחרי זה רבינו אמר: "הכינור צועק מרה שאתה לא נוטל את ידיך!". הנגן הודה לו והבטיח שיתנהג מעתה כשורה. (שער האותיות)

רבינו לפני הסתלקותו אמר לבנו, כי יש שניים בדור אשר יודעים את סוד לחם הפנים, ואחד מהם זה הוא בעצמו. רבינו הורה לתלמידיו שיקברו את מקלו איתו. לשאלת חסידיו מדוע הוא ציווה כך, ענה ואמר שהוא כבר פעם חמישית בעולם הזה. פעם ראשונה, הוא היה התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס ז"ע. פעם שניה, ר' מאיר ש"ץ 'בעל האקדמות', בפעם השלישית הוא היה ראש משפחתו, הצדיק הקדוש רבי מאיר 'הגדול' מפרמישלאן. בפעם הרביעית, הוא היה דודו זקינו הרב הצדיק רבי מאיר'ל מפרמישלאן. עכשיו זו הפעם החמישית. רבינו הוסיף ואמר, שזו הפעם האחרונה בה ירד לעולם הזה עד לבוא המשיח ולכן ציווה שיקברו את מטהו איתו, כדי שמתו ישמע שמישיח מגיע יוכל לבוא מיד ביחד עם מטהו ולקבל את פניו (בסיפורי חסידים יש גרסה מעט שונה שארבע פעמים היה בעולם הזה ולא מופיע שרבינו ירד בגלגול בר' מאיר ש"ץ).

פעם רבינו ראה את בניו הק', הרבי ר' אליעזר זאב והרבי ר' איתמר משחקים בגיל שש. מיד הרב אמר: "כד הווינא טליא, אילו הסחתי דעתי חלילה ולו לרגע אחד-ממנו יתברך, מיד חרדו ורעדו כל עצמותי". רבינו הוסיף בענוות צדקו: "אין זה כי אם רגילות, כאשר האדם מרגיל עצמו לבלתי הסיח דעתו, שוב אין דבר זה סר ממחשבתו".

הגאון הרב אברהם שמעון הלוי אנגל הורביץ מזיליכוב הי"ד - נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בזיליכוב (עיירה הממוקמת בין וורשה לראדום). עוד בהיותו בגיל הרך התבלט בידיעותיו. כשהיה כבן שש נבחר אצל הגה"ק רבי יהושע'לי מקוטנא בכל שישה סדרי משנה כאשר בגיל זה היה כבר בקי בעשרים-וארבעה ספרים: תורה, נביאים וכתובים, ורק לאחר שידע את כל המשניות על בורין, ניגש ללמוד גמרא. לאחר פטירת אימו אביו נישא שנית, והנער יצא ללמוד כעשר שנים רצופות בבית מדרשו של הרה"ק מקוזניץ רבי זליג אליעזר. בגיל י"ח שנה כבר היו שגורים על פיו כל מסכתות הש"ס מברכות ועד נידה, וכל הספרא והספרי, תוספתא ומכילתא.

לאחר שנישא ישב על שולחן חותנו. לאחר שנים, כשחמיו התרושש, חזר לזיליכוב והתפרנס מייצור חומץ (היות ולא רצה להתפרנס מעסק התורה). בהמשך סחר בכלי חרסינה ולאחר זמן מה פשט את הרגל ובני משפחתו רעבו ללחם ולכן נאלץ לשמש כמגיד שיעור בישיבה לצעירים בצאנז (בעוד משפחתו נשארה בפולין). אחרי תקופה מסוימת עבר מצאנז להרביץ תורה בקשאנוב, משם הלך ללמד בישיבת 'בית

ישראל' בסטולין. לאחר מכן שימש כר"מ בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי ליובאוויטש בוורשה. בהמשך שימש כמגיד שיעורים בישיבת 'חכמי לובלין' ובהמשך שימש כמשגיח. **גאון אדיר בתורת הנגלה וגאון הגאונים בתורת הנסתר. ענוותן מופלא. מרבית ימיו היה עסוק בתפילה, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין. בעל רוח-הקודש.** נרצח בקיץ ה'תש"ג (1943) על ידי הגרמנים ימ"ש. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' מאיר (בתחילה התפרנס מחומץ. לימים שימש כראש ישיבה בצאנז ובהמשך שימש ראש ישיבת ליובאוויטש. מיוחס בן אחר בן להשל"ה הקדוש ולרבינו זרחיה הלוי בעל ה'מאור'). **אשתו:** בת הגביר ר' משה פייגנבוים מגרוואלין. **מרבתי:** הרה"ג זליג דאליעזר מקוזניץ (בן הרה"ק ר' יעקב מבלנדוב), הרה"ג אלכסנדר ברבי נפתלי הירץ, הרה"ג משה פרלוב. **מתלמידי:** הרה"ג שמואל הלוי וואזנר, הרה"ג ברוך שמעון שניאורסון (ראש ישיבת טשעבין), הרה"ג נתן לוברט, הרה"ג יצחק שטרנהלל.

מסופר שהגאון רבי יהודה מאיר שפירא (ראש ישיבת חכמי לובלין) הדפיס מודעה אודות משרת ראש הישיבה של ישיבת 'חכמי לובלין', וביקש מהמועמדים שיכתבו מה שלמדו ומדוע לדעתם הם מתאימים לשמש כראש ישיבה. רבינו בפשטותו שלח פתק שיועד ש"ס בבלי ירושלמי, מדרש, זוהר, ספרי מהר"ל, כתבי רבינו האריז"ל, ספרי חסידות וכו' הגר"מ חשב, שאיש זה מהתל בו. אבל כשראה את הגאון הרב דב בעריש וינדפלד (הרב מטשעבין) ושאל אודות רבינו, שמע שמדובר רק מקצת שבחו.

○ **יפר תלמידו הגאון הגדול מרן רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל** שפעם ישב עם הגאון רבי מאיר שפירא לפני רבינו ועל כל דבר הביא סמך מלשון הזוהר, פסיקתא, פי' הר"ש בטהרות וכו' ואחר כך נאמר רבינו, כי גברה עליו השכחה. רבי מאיר שפירא התפלא, שכן אם כבוד תורתו זוכר הכל עכשיו, מה היה זוכר לפני השכחה? וענה שמלפנים היה יכול לסדר כל הש"ס במוחו עפ"י שיטת ר"ת, רבינו פרץ, מהר"י ברצלוני וכו' **ואם לדוגמא היה לומד בתוספות דברי ריב"א, היה עובר במוחו כל דברי ריב"א בש"ס אם מתאימים לסברא זו, וכיום אין ביכולתו לזכור זאת...** בשבתות של ארבע פרשיות היה מתפלל לפני העמוד, והיה אומר את הפיוטים ללא סידור.

○ **יפר תלמידו הגה"ח ר' נתן לוברט זצ"ל:** רבינו ידע את שישה סדרי משנה על פה עם כל הגירסאות. כידוע ישנן גירסאות רבות לנוסח המשנה. פעם אחת למד עם תלמידים שישים דפי גמרא במסכת זבחים בבת אחת. מאידך, לאחר פטירת הגר"מ שפירא, מסר רבינו שיעורים בישיבה. או אז למד בעיון רב כשבעה דפי גמרא במסכת חגיגה במשך כחורף שלם. בשיעורו התקשה פעם בהבנת דברי תוספות מסויים שרבים נילאו לפרשו, למחרת הגיע לשיעור, **וחיווה דעתו, שיש להגיה בתוספות תיבה אחת.** שאלוהו: מניין לו זאת. והשיב: **"כך גילו לי מן השמיים!"**

○ **יפר יהודי זקן,** שהיה מתלמידי רבינו: "רבינו חיבר ספר בקבלה ואמר לי לפני השואה, שעתידים לאבד מישראל שישה מיליון יהודים, וזאת לפי שבזמן שחטאו ישראל בעגל היו שישים ריבוא מבני ישראל, ואיתא שכל נשמה, שהייתה בדור ההוא, מתחלקת לעשר נשמות בדורות שאחריהם, ואכן הרגו שם שישה מיליון יהודים", הוא כתב כעין יומן בכל יום ויום, מה שאמר לו רבינו.

○ **יפר תלמידו הג"ר יצחק שטרנהלל שלמד אצלו בצאנז (בספרו כוכבי יצחק) -** בל"ג בעומר חזר רבינו בע"פ על כל המשניות, שבהן מוזכר רשב"י עם הרע"ב ותוס' יו"ט. ובלמוד החומש היה מציע שלשים-ארבעים קושיות ומתרחץ את כל הקושיות בתירוץ אחד.

○ **יפר ר' שמחה זייאנץ מסאן-פאלו,** שפעם אחת הלך עם רבינו ברחוב ועברו ליד חנות ספרים, שבעל החנות הניח ספרים מחוץ לחנותו, ואז יצא לאור הספר 'תוצאות חיים' על שבת מהגאון האדיר ר' מנחם זמבא. עזר רבינו ועבר על כל הספר ובאמצע אמר: "זה כתוב ברשב"א במס' פלוני וזה ברמב"ן במס' פלוני וזה בשו"ת רעק"א ועוד ועוד... וזה גם אני אמרתי" וכך אמר הרבה מאוד פעמים.

○ **בחג הסוכות בבוקר,** לפני שברך על האתרוג, חזר בעל פה על מסכת סוכה, ולא החסיר אף דיבור אחד מפירוש רש"י.

○ **כשלימד** בישיבת חכמי לובלין נתקלו באיזה תולדות על חנוכה שבמבט ראשון נראה קשה להבנה, וניגש איזה בחור לרבינו לשאלו מה הפשט בתולדות מוקשה זו. החל רבינו לומר במשך כמה שעות הקדמות מקבלה ועניינים שונים, רק לאחר כל האמור הסביר לו, מה כוונתו בזה עפ"י ההקדמה שהשמיע קודם לכן, וכל דברי התולדות נתחוורו ונתבררו.

○ **בקיץ ה'תש"ג,** בעת חיסול גטו קרקא, הוצא רבינו לדרכו האחרונה מעוטף בטליתו. הבחין בו איש משטרה יהודית ורצה להצילו. רבינו סירב ואמר: **"כלך לך מזה! אינני רוצה שתצילני! ברצוני לצאת יחד עם כל היהודים- על קידוש ה'!"**

הגאון הרב קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין ה'מאור ושמש' זצ"ל: נולד בשנת ה'תקי"א (1751) בניישטאדט שבפולין למשפחה בת עשר נפשות. בגיל חמש עברה משפחתו לקראקא עקב בעיות פרנסה. נודע כעילוי מגיל צעיר. בהיותו כבן 13 עבר לליז'נסק והפך להיות תלמיד מובהק של ה'נעם אלימלך'. בשנת ה'תקמ"ה (1785) חזר לקראקא והחל להפיץ את תורת החסידות. הוא נתקל בהתנגדות עזה. אב"ד קראקא (ר' יצחק הלוי לנדא) נידו בחרם את תורתו. לאחר שנים מועטות התפשטה תורת החסידות בגליציה ושמו של הצדיק יצא כמקובל. גאון בנגלה ובנסתר. נפטר ב-א' תמוז ה'תקפ"ג (1823). חי כ-72 שנים. ציונו בקראקא. בשל התנגדותו לא הוקם אוהל על ציונו.

אביו: ר' אהרן (בעל שושלת יוחסין עד דוד המלך ע"ה). **אמו:** מרת צילקא. **אשתו:** מרת מילכה ראדל (לבית גוטגולד). **רבותיו:** ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'), ר' יעקב יצחק (ה'חזזה מלובלין) ור' מנחם מנדל (מרימנוב). **ילדיו:** ר' אהרן, ר' יוסף ברוך (מניישטאט - 'היהודי הטוב'). **חתניו:** ר' דוד יצחק בלומברג (מפיטריקוב) ור' משה (מאפטא). **מספריו:** **ימאור ושמש** - ליקוטי תורותיו ותורות רבותיו על התורה והמועדים.

אביו, רבי אהרון, התקשה לפרנס את משפחתו ולכן עבר להתגורר בעיר קראקא. שם מצא את פרנסתו בדוחק ממלאכת אפיית בייגל. בשל העוני המחפיר לא הייתה להוריו אפשרות לשכור לו מלמד ורבינו קלונימוס קלמן, נאלץ לסייע להוריו. **בהיותו רך בשנים היה יוצא למכירת כעכים.** באחד הימים כאשר היה מוכר את כעכיו בחצר בית מדרשו של הב"ח ניתך ארצה גשם שוטף והוא נכנס פנימה על מנת למצוא מחסה מהגשם. **בהיכנסו שמע קולות תורה בוקעים מבית המדרש, והוא הוקסם מהקולות ומהתלהבות הלומדים.** מאותו היום נהג להשכים קום, ומיד לאחר שסיים את מכירת הכעכים הצטרף ללומדים בבית המדרש וניסה בכוחות עצמו להבין את לימודם.

באחד הימים הבחין בו אחד משועי העיר ר' מרדכי גוטגולד כאשר הוא עומד על הספסל בעת שיעור בישיבה ומקשיב בדריכות לדברי הרב. ר' מרדכי שאל אותו למעשיו, והוא ענה כי **אין באפשרות הוריו לשלם שכר לימוד ומעולם לא למד בחדר. אך חשקה נפשו בתורה והוא חזר באוזני העשיר מילה במילה על דרשת הרב.** רבינו היה אז כבן שש שנים בלבד ור' מרדכי נדהם מאהבת התורה שלו ומזיכרונו הנפלא. הוא החליט מיד כי הוא מעוניין בו כחתן לביתו וניגש לאביו, ר' אהרון והציע לו להתקשר עימו בקשרי שידוכין, והוא מתחייב לשלם עבור מלמדים טובים עבור בנו, להלבישו בבגדים טובים ואף התחייב על נדוניה נדיבה. האב שמח על ההצעה וקיבלה, ומאז עלה רבינו והתעלה בתורה בכח שקידתו העצומה וזכרונו המופלא - **וכבר בגיל י"ב שנים התפרסם כעילוי וניבאו לו גדולות.**

כאשר הגיע לגיל מצוות נישא למילכה ראדל. רבינו המשיך בלימודיו לאחר החתונה כשהוא סמוך על שולחן חותנו. לאחר תקופה הגיע לקראקא רבי אלימלך מליז'נסק צדוק"ל. בהגיע שמעו לאוזניו של רבינו, פנה הלה לבית מדרשו ועמד וצפה בהתפעלות גדולה בפניו המאירות של ה'נעם אלימלך' בעת תפילות. נפשו נקשרה בנפשו והוא החליט לשים פעמיו לליז'נסק להסתופף בהיכל הקודש של הרבי. **הדבר לא היה פשוט שכן חותנו התנגד לתנועת החסידות ולא הסכים בשום אופן שחתנו יתקרב לדרכה.** למרות הקשיים, בעידודה של אשתו הצדקת אשר משכנה את תכשיטה לשם כך, רבינו יצא לליז'נסק. רבי אלימלך הקדוש לא הסכים לקבלו כתלמיד בשל גילו הצעיר, אך רבינו התעקש והציע עצמו כמשרת.

מסופר, כי באחד הלילות הכין רבינו כוס תה לרבו ומשניגש להגישה לו ראה איש זקן מיסב עם רבו. הוא נמלא פחד ונרתע לאחוריו, וכך נשפכה כוס התה מידי. רבי אלימלך שאל אותו: "מדוע לא הביא את כוס התה?" וכאשר ענה, כי נבהל מפני הזקן, שהיה עם הרב אמר לו רבו: **"אוי לבן שאינו יכול להסתכל בפני אביו, שהרי היה זה אברהם אבינו עליו השלום"**. כאשר נוכח רבי אלימלך בעיניו המיטיבות ראות של רבינו צירף אותו לחבורת תלמידיו הקרובים ביותר. רבינו ישב מספר שנים בליז'נסק ושאל ממיימי הקדושים של ה'נעם אלימלך', שהיה רבו המובהק. **כאשר חזר לקראקא אסר עליו חותנו להיכנס לביתו!** לאחר ניסיונות של נכבדי העיר להשלים ביניהם בקושי הסכים רבי מרדכי לפגשו וכבר בפגישתם הראשונה שאל קושיה קשה ביותר בתוספות אשר אותה הציג רבי מרדכי לפני גדולי הלמדנים בעיר ולא הצליחו לתרצה. **ההתנגדות הופשרה, כאשר רבי מרדכי הופתע לשמוע מפי רבינו הצעיר תירוץ נפלא לקושייתו.**

מסופר, כי בשבת אחת בשיבתו אצל רבי מנדל מרמינוב הכריז הרב, כי מי שאינו שומר הברית יעזוב את שולחנו. מיד עזבו כולם את השולחן ובהלה ורק רבינו נשאר במקומו והתבטא בענותותו: **"יהודי מבוגר אני, ואין בידי לרוץ ולברוח"**.

רבים נמשכו אחריו בראותם את עדינות נפשו. **מעולם לא פגע במתנגדיו והמשיך בעבודתו בהתלהבות ומסירות נפש.** שמעו יצא כמקובל גדול, מנהיג קדוש ובעל רוח הקודש. לפני פטירת רבו הקדוש הסמיק אותו רבי אלימלך מליז'נסק להנהיג את עדתו. אולם בהיותו שפל בעיניו, המשיך בענותותו לנסוע לצדיקים אחרים ונשאר חסיד במלוא מובן המילה.

תפילות של הצדיק הייתה בוקעת רקיעים בלהב אש, וכדי שלא יופרע היה מתפלל בחדר הצדדי שלידי בית הכנסת הגדול בקראקא. יום אחד הופתע בתפילתו: **נשמה באה לבקש תיקון!** מאחר ולא הורגל בכגון אלו. אמר לה: **"איני יודע לתקן נשמות, לכי לגדולים ממני"**. ואילו הנשמה טענה: **"לכאן נשלחתי. סימן מסרו לי: לכי אל האברך המתפלל בחדר שלידי בית הכנסת בקראקא"**. לשמע דברים אלו ענה: **"ראי, אלמד ח"י פרקי משניות עבורך, אולי יועילו לתיקונך"**. כי, כידוע, 'משנה' אותיות 'נשמה'. אמרה הנשמה: **"איני יודעת, אעלה ואספר. אם לא יספיקו, אחזור"**. יצאה, ולא שבה. רבינו נפעם מהעובדה, שהנשמה לא שבה אליו, וכשבא אצל רבו סיפר על המאורע לחבריו, גדולי התלמידים, תמחו: **"הלא סדרי לימודיך כה רבים, מהיכן מצאת פנאי ללמוד ח"י פרקים!?"**. תמה על תמיהתם: **"מה פירוש!?"** **נשמה אומללה מתחננת לתיקונה, ולא אעזור לה?"**. ענה לו: **"ודאי! אך כלום אינך יודע, שבכוחה של משנה אחת לתקן נשמה!?"**

האדמו"ר רבי שלמה הלברשטאם הראשון זצ"ל - נולד בפולין בשנת ה'תרט"ז (1847). מילדותו למד בשקידה ובהתמדה, ניכר בבקיאות ובחריפות וביראת שמים גדולה, נודע כבעל זכרון מופלא, גאון בנגלה ובנסתר ואוהב ישראל. בשנת ה'תרט"ו (1855) התייתם מאביו, ועבר לגור אצל סבו מצאנז שלימדו בתורת הקבלה. בשנת ה'תרכ"ה (1865) נתמנה כרב בעיירה ביקאובסק, וכיהן בה כעשר שנים. בשנת ה'תרמ"מ (1880) נתמנה לאב"ד אשפיצין. בשנת ה'תרמ"ב (1882) החל לכהן כראש אב"ד בווישניצא ולאחר פטירת סבו החל לכהן כאדמו"ר. בשנת תרנ"ב (1892) נתמנה כרב לקהילת באבוב שבגליציה, שם כיהן עד פטירתו. מקים חסידות באבוב. ייסד את ישיבת באבוב (בהנהגת בנו הפכה לרשת ישיבות המונה כ-40 ישיבות ברחבי הגליציה). **התפרסם כאחד מגדולי הדור ואלפים נהרו אליו ונושעו. בעל חסד מופלא.** סעד חולים רבים ודאג לכל צרכיהם. טיפל אף בחולים שהייתה סכנה ממשית להתקרב אליהם מחמת החשש להתדבקות. מפורסם לגאון וקדוש, והעמיד תלמידים לאלפים. **בעל רוח-הקודש. ענוותן.**

בשנת ה'תרס"ה (1905) נסע לעיירת נופש באדנויהיים עקב מצב בריאותו ושם יצאה נשמתו. כשנפטר לא ידעו מקורביו אם לטלטל את ארונו עד עיר מגוריו באבוב או שיקברוהו באותה עיירה. אחד מהם נטל את חומשו ומצאו מקופל בהפטרת פר' ויחי שכתוב "וישכב דוד עם אבותיו ויקבר בעיר דוד והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה", והיה **לפלא בעיניהם כי הרה"ק ישב על כסא הרבנות מביקאובסק עד באבוב ארבעים שנה!** והבינו שיש לקוברו בבאבוב. נפטר ב-א' תמוז ה'תרס"ה (1905). חי כ-58 שנים. ציונו בבאבוב שבפולין.

אביו: ר' מאיר נתן. **אמו:** הרבנית ביילא. **סבא:** ר' חיים מצאנז (מצד אביו), ר' אליעזר מדז'יקוב (מצד אמו). **נשותיו:** הרבנית רבקה חנה (זיווג ראשון, נישא בשנת ה'תרכ"א [1861]- בתו של ר' יהושע רזנפלד מקמינקא), הרבנית רכיל בריינדל (זיווג שני- בתו של ר' מנשה טייטלבוים). **ילדיו:** (מאשתו הראשונה) אדמו"ר ר' בן ציון (השני- 'קדושת ציון'), בתו הרבנית חיה שיינדל (בעלה ר' חיים יעקב טייטלבוים מלימנוב- בן ר' משה יוסף מאוהלה). **מרבתינו:** סבו, ר' חיים מצאנז. ר' משה האלברשטאם (אב"ד בארדיוב). **מספריו:** **יעטרת שלמה** (מעט מדברי תורתו אשר שרדו את השריפה הגדולה בווישניצא)

החסיד ר' יוסף פעריל ע"ה מעיר מאקאו שבגליציה, היה מחסידי רבינו וקיבל רשיון מיוחד מהממשלה, שרק לו תינתן הזכות למכור סיגרים לכל הסוחרים במדינה. ויגדל האיש הלוחך וגדול בעשירות מופלגה עד שנהיה גביר אדיר, והיה ממונו שמור לו לטובתו, אחר שנהג לחלק סכומים עצומים לצדקה, ולעניי ארץ ישראל.

פעם הגיע ר' יוסף פעריל לבאבוב ביום ראשון, ונכנס לחדרו של הצדיק והתפרץ בבכיה גדולה וסיפר בדמעות שלישי, שגוי רשע מעליל עליו, שנהג מסחרו שלא על פי חוק, **ותבעו בבית משפט וגם שר שיקר, שיעידו כנגדו, וקבעו את המשפט ליום ד' הקרוב,** ועתה הוא בסכנה גדולה, שלא יכניסו אותו לבית האסורים, ויחרימו את הרשיון שלו, וכל פרנסתו תלך לטמיון, **וכל אותם משפחות ת"ח שהחזיק יישארו ללא תמיכה, ואף חילול גדול יצא מזה, כשיתפרסם המעשה.**

באותה תקופה נהג רבינו לנסוע כל יום לטייל לשאוף אוויר צח עקב חולשתו, ונסע עימו בנו מרן ר' בן ציון. קודם שנסעו, ביקש שוב ר' יוסף מבן הצדיק שיעלה זכרונו לטובה לפני אביו הק', שיפעל בעבורו ישועה מן השמיים שיצא ממצוקתו. באמצע נסיעתם אמר בן הצדיק לאביו: "דבריו של ר' יוסף מדכאים את רוחי, איך מעז גוי רשע לשלול את פרנסתו ולהושיבו בבית הסוהר?". ואביו ענה לו: "הלא בזמן האחרון התרבו גויים רשעים בכל העיירות, שרוצים לחטוף פרנסות ישראל, **דע לך, שע"י פרק תהילים ניתן לבטל את הגוי הזה!**"

כאשר שמע מרן מהרב"צ את דברי אביו, שעל ידי קאפיטל תהילים אפשר לבטל את הרשע, ולא דבר קשה הוא, הפציר באביו, שיפעל ישועה לר' יוסף, באמרו **שבנידון דידן זה ממש פיקוח נפש, כי הרבה משפחות מישראל מוחזקות על ידו, הן כאן, והן עניי ארץ ישראל.** רבינו שמע והחריש. כשהגיע לביתו, סגר בעדו הדלת, והתבודד זמן ארוך, שלא כדרכו שלא היה סוגר הדלת באמצע היום.

והנה למחרת היום, אחר הצהריים, ירד ר' יוסף מן הכרכרה, ובשמחה רבה סיפר לרבינו, שהוא נושע מצרתו. אותו גוי רשע הלך לשתות בבית מרזח יחד עם העדים ששכר ונשתכרו, והחל להתקוטט עם העדים **אודות השלל של היהודי איך יחלקו ביניהם,** והתחילו לריב, ותוך כדי מריבה הוציא הגוי הרשע סכין מכיסו ונעץ זאת בצווארו של אחד העדים, שנפל מיד חלל על הארץ, מיד הגיעו השוטרים ועשו חקירה ודרישה, **ואותו גוי מתוך שכרותו הודה על מעשה הרציחה, וסיפר, שהוא שכר אותם להעיד כנגד היהודי, ומיד אסרוהו בנוחשתיים, וכמובן כל עניין המשפט התבטל.** (פרי הכרם)

בעת שרבינו היה במרחץ המרפא באדנויהיים, באה לאכסניה נערה בת 15 בשם שיינדיל, שנשמטה ויצאה בלאט מהמוסד לחולים אנושים שהיה סמוך לשם, הנערה רצתה להיכנס לרבנו, אך המשמשים, שחסו על בריאותו התשושה, דחו את משאלתה. הנערה ביקשה להזכירה לכל הפחות לפני רבינו, ולומר לו, שהיא נכדתו של ר' יעקב שטיינהארט מפראנקפורט ממקורבי חסידי צאנז, וכשמע זאת רבינו, ציוה להכניסה.

כשנכנסה לחדר בלוויית אנשי הבית, והתייפחה בבכיה גדולה ומרה, וסיפרה, שהיא חלתה בשחפת חזקה ל"ע, והכניסוה למוסד כאן לרעות עד שתסתאב ותיקרב ותצא נפשה, מה חטאתה ומה פשעה שנפל בגורלה לשבוק חיים בטל ימיה!... כה שאגה מנהמת ליבה, כשדמעות מאין הפוגות זורמות מעיניה, עד שכל הנוכחים בכו עמה. קרא לה רבינו פתאום ואמר: "אל תבכי ואל תדאגי, עוד תהיה אשה זקנה ותאריכי ימים!".

כשמעו את ההבטחה המפורשת, נרגעה רוחה וחזרה להמוסד. למחרת הרגישה שינוי בגופה, ותספר הדבר לרופאים, ובדקה ובתמהון קבעו שנתרפאה כליל ממיחושיה, ותוכל לשוב לביתה לשלום. **האשה ניצלה בחיים משתי מלחמות העולם, ונפטרה בארץ ישראל זקנה ושבעת ימים ונפטרה בת צ"ד שנה.**

הרב אברהם טברסקי המגיד מטריסק האדמו"ר הראשון מטריסק זצ"ל- נולד בשנת ה'תקס"ו (1805) בוהלין (אוקראינה). כבר משחר נעוריו ניכרו בו גיבוי קדושה וטהרה. בצעירותו נהג אביו לקחת אותו עמו למסעותיו, ומגיל צעיר היה רבינו עד לתיקון הנשמות שהיה עורך אביו. כשבגר, התיישב הרב בטריסק (פלך וואהלין סמוך לגבול פולין) ושימש בה כמגיד מישרים. לאחר פטירת אביו (כ' אייר ה'תקצ"ז), החל לשמש כאדמו"ר וקבע את מקום משכנו בטריסק, והיה האדמו"ר הראשון מטריסק.

שמו התפרסם והתקדש על פני תבל כקדוש עליון וחכם הרזים, והיה לרב רבנו, ואלפים הסתופפו בצלו הטהור. ענוותן. גאון. בעל זיכרון מבהיל. רבינו זכר בע"פ את הש"ס וכל ארבעת חלקי שו"ע. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. נפטר ב-ב' תמוז תרמ"ט (1889). חי כ-83 שנים. ציונו בטריסק. בנו (השלישי), ר' יעקב אריה לייב מילא את מקומו והוכתר כאדמו"ר השני בטריסק.

סבו: ר' מנחם נחום מצ'רנוביל (בעל ה'מאור עיניים'- תלמיד הבעש"ט והמגיד ממזריטש). **סבתו:** מרת שרה. **אביו:** ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת פיגא (בתו של ר' דוד לייקיס, תלמיד הבעש"ט הק'). **מתלמידיו:** ר' יצחק יעקב מביאלה (בעל 'דברי בינה'), ר' אברהם ישכר בער מראדומסק (ה'חסד לאברהם'), ר' חיים שמואל מחאנטשין, ר' יחיאל מאלכסנדר, ר' יחיאל מאיר מגסטינין, ר' אלימלך מגרודז'יסק (ה'אמרי אלימלך').

אשתו: מרת ריקל שפירא (בת ר' יעקב אריה לייב שפירא מקאווא). **בניו:** ר' מנחם נחום (האדמו"ר מטריסק-בריסק), ר' מרדכי (האדמו"ר מקאזמיר), ר' יעקב אריה לייב (האדמו"ר השני מטריסק). **בנותיו:** מרת שיינא רייזא (נישאה לר' אפרים מרגליות בזיווג ראשון שלו), מרת מינטשע (נישאה לר' שמואל השיל מז'ניקוב), מרת מלכה (נישאה לר' אפרים מרגליות בזיווג שני שלו), מרת גיטל לאה (נישאה לר' מרדכי טברסקי האדמו"ר מקוריסטשוב), מרת ציפורה (נישאה לאדמו"ר ר' ישראל טברסקי מסקווירא), מרת פייגא (נישאה לר' דוד טברסקי האדמו"ר ממוקורוב). **מספריו:** **ימגן אברהם** (רבינו השפת אמת' אמר על ספר זה, שכל אברך צריך למשכן את הטלית ותפילין שלו בכדי לקנותו).

כאשר התחיל רבינו לנסוע ולהסתובב בעולם, בא פעם לעיר דובנע, והעיר דובנע היתה עיר שכולה מתנגדים, אך כאשר שמעו, שבא רבי אצלם, נתקבצו כמה אנשים לראותו, ובתוך הבאים היה אברך מתנגד גדול, ואמר להם: "עימדו והביטו ותראו, שאני אנסנו, אם הוא רבי ואם יודע איזה דבר". הלך המתנגד ועשה עצמו, כאילו הוא חיגר על רגל וכתב קוויטל (פתקא), ובא לפני המגיד בבקשתו, שיהיה לו רפואה שלימה ברגלו. והמגיד כאשר קיבל הפתקא בידו הקדושה והביט בפניו, **תיכף הכיר בו, שעשה עצמו כחיגר, ובא לנסות אותו בדבר שקר.** השיב לו רבינו

בפי קודשו בזה הלשון: "הנה כתיב במשנה, כל מי שאינו אילם ולא חיגר וכו' ועושה עצמו כאחד מהם - אינו נפטר מהעולם, עד שנעשה כאחד מהם", ומיד בסיום דברו נעשה הלה תיכף חיגר, ועד יום מותו היה חיגר על רגלו. ומהמעשה הזה נתפרסם שמו הקדוש בעיר דובנע ובכל הסביבות, ונתרבו אז דרך החסידים, וגברו על המתנגדים.

פעם בא איש אחד חשוך בנים ל"ע לרבינו ולן באכסניה. שאל בעל האכסניה למטרת בואו, סיפר לו האיש מרי שיחו: "היות שאני חשוך בנים, על כן ברצוני להיבנות בזכות תפילת הצדיק בזרע של קיימא". ניחם אותו בעל האכסניה ושח לו: "בידי הווה עובדא. לפני הרבה שנים, כשבא המגיד הק' מטריסק לעירנו, הייתי עוד צעיר לימים, והייתי קשור לכ"ק מרן רבי שלום מבעלז זיע"א ומנהגי היה לילך בכל שבת אל שולחן המגיד הק' ושבעתי עונג ונחת מדרכו בקודש. רגיל הייתי, שבכל פעם שנסעתי לבעלזא, לקחתי ברכת הפרידה מהמגיד. אני הייתי ג"כ חשוך בנים ל"ע, תמיד הפצתי בכ"ק מרן מבעלזא שיתפלל בעדי, שאפקד בבנים. פעם, בעת שהפצתי מאד ברבינו כ"ק מרן זי"ע, הביט בי ונאנח, הבנתי, שאנחתו משמעה, שאין לי שום תקווה ח"ו, לקחתי ברכת הפרידה וחזרתי בצער לביתי".

"ביום שבת-קודש", המשיך בעל האכסניה לספר, "הלכתי אל שולחן המגיד הקדוש והעמדתי יין על השולחן. כשהושטתי לו את ידי בברכת לחיים, אמר לי: 'תתברך בבנים טובים, השי"ת יעזור לך, שתיפקד בזו השנה בבן זרע של קיימא'. עמדתי משתומם, הרהבתי עוז בנפשי ושחתי לפניו את כל העניין, שהיה לי עם מרן מבעלזא, ענה רבינו ואמר: "אבל אני מברך אותך ומבטיחך, שיהיה לך בזו השנה בן זכר בעזרת השי"ת".

לשבת השניה נסעתי לבעלזא, תמה כ"ק מרן: 'הלא רק לפני כשבוע ימים היה אצלי, ומדוע כבר באת אליי שוב?'. שחתי לפניו את דברי המגיד ודבר ברכתו שברכני. שאל אותי כ"ק מרן זי"ע: 'אמור לי, מי הוא המגיד הזה?'. אמרתי לו: 'שמו הק' וכי הוא בן הצדיק הרה"ק רבי מרדכי מצ'רנוביל'. אמר לי: 'אינני מכיר אותו ואינני רואה אותו כרבי'.

"חזרתי לביתי ושחתי לפני המגיד הק' את כל דברי כ"ק מרן מבעלזא. ענה המגיד ואמר: 'אמור לו בשמי, כיצד יוכל להגיד שאינני רבי, והלא ראיתי אותו בראש השנה בהיכל עליון, כשהוא לבוש בלבושו של ירמיה הנביא, וגם הוא ראה אותי', מיד נסעתי לבעלזא ומסרתי את דברי המגיד. כ"ק מרן ר' שלום רוקח מבעלזא התפעל מאד והרים קולו: "אמת, אמת, אם הוא ראה אותי בלבוש זה, הוא בוודאי רבי וברכתו ותפילתו יעשו פרי, ויהיה לך בעזרת השם זרע של קיימא", ואמנם באותה שנה נפקדתי בבן זכר. בעל האכסניה הצביע על בנו, שעמד על ידו ואמר: "זהו בני, שנולד לי ע"י תפילת המגיד וברכתו, בטוח אני, שגם אתה תיושע על ידו", וכך הווה שתפילת רבינו הק' עבור האיש הזה עשתה פרי ונפקד אף הוא בזרע של קיימא.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל שניאורסון זצ"ל הידוע כהרבי מליובאוויטש: נולד ב-י"א ניסן ה'תרס"ב (1902) כבן בכור בעיר מיקולאייב, אוקראינה. בגיל שבע עבר עם משפחתו ליקטינוסלב בה שימש אביו כרב. את רוב זמנו העביר בלימוד תורה, קבלה וחסידות. בשנת ה'תשי"א (1951) נפטר חמיו ורבינו החל לשמש כאדמו"ר השביעי בשושלת אדמו"רי חב"ד, עמד בראש חסידות חב"ד משנת תש"א (1951) ועד לפטירתו בשנת תשנ"ד (1994). הוכתר רק לאחר שנה מפטירת חמיו שעמד בראש חסידות חב"ד. עסק גם בקבלה מנקודת המבט החסידית. בנוסף לעובדת היותו חתנו של האדמו"ר השישי של חב"ד, הוא גם דור חמישי, בן אחרי בן, לרבי מנחם מנדל שניאורסון (ה'צמח צדק'), שהוא השלישי בשושלת רבני חב"ד, והוא הרבי השביעי בשושלת הרבנים שבראש חסידות חב"ד. השאיר אחריו מורשת של אהבת ישראל והפצת יהדות מתוך מסירות נפש, שממשיכה לתת פירות גם היום. אחת מגולות הכותרת הוא **מפעל השליחות של תנועת חב"ד**, שמונה למעלה מ-3,000 שליחים בכל רחבי העולם. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. נפטר ב-ג' בתמוז תשנ"ד (1994). חי כ-92 שנים. נטמן ליד חמיו בניו יורק, בבית הקברות היהודי 'מונטיפיורי' בקווינס.

אביו: הגאון ר' לוי יצחק (הרב הראשי של העיר יקטרינוסלב בשנים תרס"ז-תרצ"ט [1907-1939])
אמו: מרת חנה (בתו של רבה של מיקולאייב, ר' מאיר שלמה ינובסקי). **אשתו:** מרת חיה מושקא (בת האדמו"ר ר' יוסף יצחק שניאורסון). **מרבתינו:** הגאונים אביו, ר' לוי יצחק, ר' שניאור זלמן וילנקין.
מספריו: יאוצר הרבי יועד הנחות בלשון הקודש • שיחות קודש • אגרות קודש • תשובות וביאורים • רשימת המנורה • "שניים אחזים בטלית" • הגדה של פסח עם לקוטי טעמים ומנהגים • ליקוטי שיחות • עניינה של תורת החסידות • תורת מנחם - התוועדויות.

בימי ראשון הרב נהג לקבל אליו המוני מאמינים ושאינם מאמינים מכל קצוות העולם. הרב עמד על רגליו כל היום. לכולם הקשיב בסבלנות וקיבל את בקשותיהם ולסיום אף העניק שטר אחד או יותר של דולר הצדקה המפורסם שלו. הוא כאילו הרגיש את האנשים, ידע בדיוק. לפעמים, כשעמדו מולו נרגשים בלי יכולת לדבר, קיבלו ממנו תשובות לפי סדר השאלות שעמדו להציג לו. הוא ידע מה נפשם מבקשת, והכל בענוה, באהבה גדולה לכלל ישראל. ההנחיות שנתן תמיד הסתברו כנכונות, העידוד שנסך היה הבטחה לטוב שקוימה. הוא אהב כל אחד, ופעם, כשנשאל, כיצד הוא לא מתעייף, בגילו המבוגר, לעמוד על הרגליים במשך שעות ולפגוש את כל אלה שעברו לפניו, השיב בפשטות: "כשסופרים יהלומים לא מתעייפים, וכל יהודי הוא יהלום".

Handwritten signature of the Rebbe.

מספרת הגב' גייקובס מברוקלין: "ב"ה, יש לי בלי עין-הרע משפחה מרובת ילדים. כשנולדה בתי השישית היא התפתחה כמו כל ילד. והייתה לנו ממנה הרבה נחת, אך כשהגיעה לגיל שבעה חודשים הבחנתי, שחדלה להתפתח. הדבר הדאיג מאוד אותי ואת בעלי והתחלנו לפנות למומחים ובעיקר לרופאים נירולוגיים, אך אף אחד מהם לא מצאו בילדה שום דבר מיוחד, שניתן לטפל כדי לחדש את ההתפתחות. נסענו עם הילדה גם לבתי-רפואה מחוץ לעיר בציפייה לקבל ממצאים ברורים, אך גם באלה לא קיבלנו שום אבחנה חד-משמעית באשר למצבה של בתי.

נעשיתי עצבנית ומתוחה. כנראה ראו עליי את המתח, כי באחד מבתי-הרפואה שהגענו אליהם הרופאים אמרו, שחבל להרוס חיי משפחה בגלל ילדה אחת, והציעו לנו להכניס אותה למוסד, ולבוא לבקר אותה אחת לכמה ימים או שבועות, מובן, שדחינו מיד את ההצעה, אך לא התייאשנו. ידידים ובהם גם רופאים אמרו לנו, שבניו-יורק קיימות מרפאות מיוחדות לטיפול בילדים כאלה תוך ניסיון לשקמם, וכיוון שהממשלה עוזרת במימון הטיפולים הללו, כדאי לנסות. פנינו לאחת המרפאות הללו, וכעבור מספר שבועות הסתיימו ההליכים הבירוקרטיים, ונקבע תאריך לקבלת הילדה.

בעלי הוא יהודי חסידי, ובמשך הזמן הלך לבקש את ברכתם של הרבה אדמו"רים וגדולי ישראל. בינתיים החלה בתי לקבל את הטיפול במרפאה בניו-יורק, וראינו אמנם שינוי מסוים בהתנהגותה אבל הבת עדיין הייתה רחוקה מלהיות ילדה רגילה, והרגשנו, שאנחנו מאבדים את הקשר עימה בכל יום שעובר. באחד הביקורים אצל הילדה גיליתי אצלה מיחוש חדש, הקיים רק אצל ילדים אוטיסטיים. הפעם הייתי ממש אובדת עצות.

הבנתי, שאם הילדה אוטיסטית לא עלינו, אין למחלה תרופה דרך הטבע. ובכל-זאת, לא קיבלתי את הדין. צעקתי לבעלי, שחייבים להפוך עולמות ולראות מה נשאר עדיין לעשות, ובעלי אמר, שלא נותרה שום ברירה אחרת אלה ללכת לרבי מליובאוויטש ולבקש ממנו ברכה. דבר שנמנע מעשותו עד היום, כי היינו משויכים לחסידות אחרת. התברר שהרב לא מקבל אנשים ליחידות כבר שנים, והדבר היחיד, שניתן לעשות הוא לעמוד בתור לחלוקת הדולרים ולקבל את ברכתו. כבר ביום ראשון הקרוב בעלי הלך ל-770 ונעמד בתור לחלוקת הדולרים. הדבר היה לפני החגים והיו המון אורחים. אח"כ בעלי סיפר שמראה התור הארוך דכךך אותו.

הוא הבחין, שכל אחד שמגיע לרבי נמצא לידי בערך שנייה אחת, מקבל דולר ועוזב. מובן שהדבר לא עודד את רוחו, אך בעלי החליט ששווה לשמוע מהרבי אפילו את הברכה, שהרבי נותן לכל אחד. כעבור שעות של עמידה בתור בעלי מצא את עצמו עומד ליד הרבי, והנה הרבי שואל אותו: "האם מישהו חולה?". בעלי שהשתומם מרוח הקודש וענה: "ילדה שלי". הרבי נתן לבעלי שני דולרים ואמר לו: "תן לה דולר אחד ביד אחת ודולר ביד השנייה, שתשים בצדקה, ותהיה לה רפואה שלמה". בעלי עשה מיד כהוראת הרבי, ולא ייאמן! תוך שבוע הילדה החלימה וחזרה להיות כאחד הילדים. כיום היא לומדת ב'בית-יעקב' וב"ה מדברת ומשתוללת כמו כל ילדה בגילה.

באחד מרחובותיה האפופים בערפל התמידי של לונדון התגורר יהודי גרמני, 'יעקה', שהציק לכל יהודי באשר הוא. שנה של ממש ניכרה בהתנהגותו כלפי יהודים. הדבר החריף שבעתיים כאשר היה בא במגע עם יהודי חסידי. כאן הייתה התפרצותו לזעם של ממש. אולם שונה הייתה התנהגותו כשנפגש עם חסיד חב"ד.

כאן היה יוצא מגדרו ומחייך לאותו חסיד ואף דורש בשלמו (דבר נדיר לגבי אותו יהודי). שמעו של יהודי משונה זה הגיע לשליחו של הרבי בלונדון - הרב נחמן סודק - והוא החליט לתהות על קנקנו של הנ"ל. כאשר הגיע הרב סודק לביתו של ה'יעקה' הייתה זו שעת-התה המסורתית, והשניים התיישבו על מרפסת הבית. והמארח החל לספר:

"אחיני, שאני אוהבו עד למאוד ומקום מגוריו בניו-יורק, נכנס לבית-רפואה לניתוח קל; הניתוח אכן עבר בשלום בהצלחה. הרופאים קבעו לו מועד לשחרורו מבית הרפואה, ונראה היה כי הניתוח היטיב עימו. לפתע - ללא כל סיבה הניכרת לעין - חלה אחייני ומצבו הידרדר והלך. גופו, שהבריא כמעט מן הניתוח, החל מגלה סימני חולשה רציניים. הרופאים ערכו מיד סדרת בדיקות מקיפה, אך לא העלו מאומה. מסיבות מסתוריות נחלש אחייני מיום ליום. הרופאים עמדו אובדי-עצות ליד מיטתו וניסו לחזקו, אך לשווא.

אחד מקרובי משפחתנו שמע על הרבי מליובאוויטש וגדולתו ועל כך שכל הפונה אליו בבקשה נושע, אם בעניינים רוחניים ואם בבעיות רפואיות. לאחר שהתייעץ עם כמה קרובים, החליט לפנות לרבי ולבקש את ברכתו. כשנכנס ליחידות אצל הרבי סיפר האיש על מצב קרובו: הרגשתו הייתה מצוינת לאחר הניתוח; לפתע חלה ירידה תלולה במצבו, והוא נחלש עד כדי כך שאין בכוחו לעמוד על רגליו. גם הרופאים אינם יודעים מה לעשות ואין בידם אפילו קצה חוט שיויבלם לפתרון - סיפר קרובי לרבי בכאב את השתלשלות הדברים, וביקש עצה וברכה.

"הוראתו של הרבי הייתה פשוטה ובלתי-מובנת: **'להחליף את האחות שמטפלת בו, ואי"ה בקרוב יעזוב קרובכם את בית-הרפואה'**. אף שלא הבינו את הסיבה לדברים, צייתנו בני המשפחה לדברי הרבי והחליפו את האחות, שטיפלה במסירות יוצאת-דופן וללא ליאות בקרובי. והנה, כעבור שעות אחדות חזר הצבע ללחייו של החולה ושנתו הייתה טובה ושקטה. כעבור יומיים התהלך על משענתו ולא היה כל צורך להחזיקו בבית-הרפואה. הרופאים, שנדהמו למראה השיפור הפתאומי, חקרו את האחות, וגילו להפתעתם שהיא זו שגרמה להתדרדרות במצבו.

"אחות 'מסורה' זו הייתה גרמנייה, ששנאה יהודים שנאת-מוות. מאחר שהייתה האחראית הבלעדית לשלומי של קרובי, דאגה להכניס מדי יום ביומו כמות קטנה של רעל לגופו - כמות קטנה שהרופאים לא יכלו לגלותה בבדיקות. כך קיוותה להמשיך, עד שאחייני לא יהיה עוד בין החיים ר"ל".

באנחת רווחה סיים האיש את סיפורו. "בוודאי כבודו מבין עתה, מדוע מיודד הנני עם חסידי חב"ד. אם זהו כוחו של רבם, אני מסיר את כובעי גם לפני חסידיו". ובאומרו כך, הסיר האיש את כובעו לפני הרב סודק, שישב עדיין פעור-פה.

מר סגל יצא כהרגלו לטייל קצת בשעת בין הערביים. מאז יצא מבית הרפואה, לאחר התקפת הלב שעבר, זוהי כל פעילותו הגופנית במשך היום. בדרכו פגש במכר ותיק, ר' שלמה גרינוולד, מזקני חסידי חב"ד בארץ ישראל. מר סגל היה שרוי בדיכאון ממצב בריאותו, הוא לא האמין שיצליח "לצאת מזה".

למרות דבריו המדובבים של בן שיחו לא השתנה מצב רוחו, גם כאשר פנה אליו החסיד בשאלה: "מכתב לרבי מליובאוויטש כבר כתבת?". מר סגל הוא יהודי שומר תורה ומצוות, מוקיר ומעריך את פעילותו מעשיו וגדלותו של הרבי בכל תחומי היהדות וסודות התורה, אולם מעודו לא האמין שיש קשר בין הרבי לבין רפואתו. "מה פתאום שאכתוב עכשיו לרבי?", שאל בתמיהה, "כשהיה לי טוב בחיים והייתי בריא לא כתבתי לו, עכשיו, כשנעשה לי רע' אתחיל לכתוב אליו? וחופץ מזה, במה יוכל הרבי מניו-יורק לעזור לי?".

לשווא ניסה ר' שלמה לשכנעו, תוך שהוא מזכיר ידידים ומכרים שעזרתו של הרבי שינתה את מצבם מקצה לקצה. מר סגל עמד כסלע איתן בסירובו. לבסוף שלף ר' שלמה את "נשקו" האחרון: "מה דעתך שאני אכתוב לרבי על מצבך ואבקש את ברכתו?". לכך כבר לא יכול היה מר סגל לסרב. הוא נענה לתחנוניו של ידידו אך בתנאי שיאפשר לו להוסיף מספר מילים בסוף המכתב. ר' שלמה אכן כתב את המכתב האמור וכשהגישו למר סגל הוסיף הלה בשולי הגיליון: "רבי! כאבים אימים אני חש בלבי! אינני יכול לסבול עוד! התפלל עלי שאמות במהרה!!!".

המכתב נשלח אל מעבר לים וכעבור כשלושה שבועות הגיע התשובה מהרבי, בת שורה אחת: "נא לבדוק את מזוזת הבית". היטיב לתאר את השפעתה המידית של תשובת הרבי בעל המעשה עצמו, מר סגל: "ניגשתי למזוזה וברגע שהוצאתי את המסמר, שהחזיק את המזוזה, הרגשתי כאילו נעקר מסמר מליבי!". את מזוזת הבית נתן לר' אלימלך קפלן ז"ל, רב שיכון חב"ד בלוד לצורך בדיקתן. הרב פתח את המזוזה בחן אותה מכל פינותיה והעביר מבטו אל מר סגל. שוב הסתכל הרב במזוזה שלפניו ושוב העביר מבטו אל העומד מולו. "ידידי היקר", אמר, "אתה והמזוזה שלך מתאימים זה לזה להפליא. לשינכם אותה מחלה, שניכם חולי לב".

מר סגל היה קצת נבוך. נראה לו שהרב מהתל בו. מילא הוא, חולה לב, אך במה "חולה" המזוזה?! הרב מיהר להסביר את דבריו תוך שהוא מציג לפניו את המזוזה: "ראה, בפסוק: 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' המילה לבבך מחוקה לגמרי". מיד נתן לו הרב מזוזות חדשות כשרות למהדרין, במקום המזוזות שנמצאו פסולות, ומר סגל הלך בשמחה לביתו לקבוע את המזוזות החדשות.

למחרת בבוקר התעורר משנתו, התלבש והודיע לאשתו כי הוא מרגיש בטוב והוא הולך לבית-כנסת ומשם לעבודתו, "השתגעתי?!", הזדעקה זו, "הרי אתה חולה לב מסוכן! במקרה הטוב ביותר תחזור לבית-הרפואה ומי יודע מה יהיה אז?". הסיפור אודות המזוזה הפסולה לא שכנע את הרעיה הדואגת, שהחליטה כי בעלה חייב לגשת לבדיקה אצל הרופא, שתאשר או תכחיש את טענותיו.

משרק ראה את מר סגל בפתח המרפאה נתכרכמו פניו של הדוקטור. בדרך כלל הייתה נוכחותו של פצינט זה במרפאתו מעידה שהמצב גרוע ביותר! בתמיהה מהולה בלא מעט ספקנות שמע את ה"בשורות" מפיו של מר סגל. תחילה ניסה להתחמק מבדיקה ללא צורך, אך הזוג שרצה להעמיד את הדברים על מקומם, הפציר ברופא לבצע את הבדיקה בכל אופניה האפשריים.

כעבור שעה קלה היו התוצאות בידיו של הרופא. הוא עלעל בדפים שלפניו והסתכל חליפות במר סגל, דבר שהזכיר למר סגל את התנהגותו של הרב קפלן. הפעם היה ההסבר מעל דפי תוצאות הבדיקה הרפואית: "בבדיקה הראשונה, לפני כשלושה חודשים נראה המצב עגום. ליבו של החולה נמצא במצב מאוד מסוכן. בבדיקה שערכתי היום- הרי שמצבו של הלב בריא לחלוטין. כאילו נולד מחדש!".

הסיפורים המופלאים הבאים מובאים מפיו של ר' יוסף יצחק לוי, שליח הרבי בפאלא אלטו שבצפון קליפורניה: "בשלהי עונת החורף עדיין סבלנו מבצורת קשה, שנמשכה חמש שנים! בכל האזור הוכרז על קיצוץ של 25 אחוזים בצריכת המים, וכבר התכוננו לצמצם בעוד 25 אחוזים נוספים.

בחודש אדר התאספו כל שלוחי הרבי והחליטו לכתוב לרבי על הבצורת הקשה ולבקש את ברכתו. שלחתי בשושן פורים את המכתב בפקס לרבי. והנה כעבור כמה ימים הזכיר הרבי בשיחתו, כי שבע פעמים שבע כפול שבע (7 כפול 49) הם בגימטרייה גשם (343). **באותו יום נפתחו ארובות השמים בקליפורניה, וגשם חזק מאוד ירד במשך שלושה וחצי שבועות רצופים!**

יפורי הניסים והמופתים הם עניין של יום-יום אצל כל שליח. אולם נחקק בזכרוני אחד מהסיפורים המופלאים, שהתרחשו עימי בפעם הראשונה: יום אחד מצלצל בביתי אחד מנכבדי העיר, שהתקשרתי אליו זמן קצר קודם לכן. קולו נשמע נרגש ובפיו בקשה מוזרה: **'בוא מהר לבית הרפואה! דחוף!'**

הבקשה קצת הדאיגה אותי, כשנזכרתי ששבוע קודם לכן ביקש, שאבקש את ברכתו של הרבי לבריאות אימו הזקנה, שהייתה צריכה לעבור ניתוח לב מסובך. "לא היה לי פנאי למחשבות, ותוך דקות מעטות כבר עמדתי בפתח חדרה של האם הזקנה. המחזה שנגלה לעיני היה מעורר סקרנות:

כולם עמדו סביב מיטתה בהתרגשות, והיא **עצמה החזיקה פיסת עיתון ונישקה אותה ללא הרף**. לא הייתי צריך להפציר בנוכחים כדי לדעת, מה אירע.

ראשון הדוברים היה הרופא הבכיר, שטיפל באשה וסיפר על אשר ראה: **'לאחר שהאשה התעוררה בחדר ההתאוששות מתרדמת הניתוח, הורדנו ממנה את החמצן. זהו רגע קריטי מאוד, שהחולה צריך להתחיל לנשום לבד בכוחות עצמו לאחר הניתוח, שאותו היא עברה.**

פתאום ראיתי, שהיא אינה מסוגלת לנשום... פירוש הדבר ש... אלא שלפתע השתנה המצב, והיא **התחילה לצחוק ולבכות ודיברה על איש עם זקן**'. "באמצע דברי הרופא התערבה הזקנה ואמרה בהתרגשות: 'ידעתי שיהיה עליי לנשום לבד, אך הרגשתי, שאני נחנקת וידעתי-זה הסוף. לפתע אני רואה מולי יהודי עם זקן לבן, מעולם לא ראיתי אותו לפני כן, והוא אומר לי בחיוך אבהי: **'תנשמי, הכל יהיה בסדר. תהיה לך אריכות ימים'**. פתאום נהיה לי טוב, וראיתי את הרופא לידי."

להשלמת הסיפור הוסיף ידידי הבן את חלקו: "כשנכנסתי לחדר ושמעתי את הסיפור מהרופא, מיד עלה בדעתי כי אולי זה הרבי מליובאוויטש שביקשתי ממך, שיתפלל לרפואת אימי. רצתי הביתה **וחיפשתי את העיתון עם המודעה של בית חב"ד ובה תמונתו של הרבי**.

כשהגעתי בחזרה לבית הרפואה והראיתי לאימי את התמונה, חטפה אותה ממני והחלה לנשק את התמונה ולצעוק: **"זה האיש!!! זה האיש שהופיע ואמר לי לנשום!"**. הזקנה לא הרפתה ממני כל העת וחזרה ואמרה: **'אין לי ספק: הרבי הוא שהציל את חייל!'**

הגאון הרב יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל- נולד בשנת ה'תרע"ח (1918) בסלוצק בעיר בלארוס. כשהיה בן שנתיים וחצי בלבד, אביו שלח אותו אל מעבר לגבול רוסיה-פולין, מכיוון שהיה משוכנע כי הבולשביקים יסגרו בימים הקרובים את ה'חדרים' ויאסרו את קיומם. עוד בילדותו ניכרו בו כישרונות עילויים ונדירים. הבנתו היתה מופלאה ביותר. הבין כל מה שקרא בפרק זמן קצר ביותר. בתקופת בחרותו התחנך בישיבת קלוצק. בשנת ה'תש"א (1940) כשהיה כבן 22 פרצה המלחמה והשוואה האיומה. הוא נמלט מליטא לארץ כדי ללמוד בישיבת חברון ונשאר שם שבע שנים.

לאחר נשואיו ירד לארה"ב. שם הוסיף לעלות במעלות התורה ביתר שאת. עמל בתורה ביגיעה מפרכת לילות כימים. לאחר פטירת אביו בחודש כסליו ה'תשכ"ג (1962) כיהן במקומו כראש ישיבת לייקווד בניו ג'רזי והתחיל להרביץ תורה. בתקופתו, מספר התלמידים בישיבה גדל ממאה ועשרים לאלף! בשנות כהונתו ישיבת לייקווד זכתה להוציא מבין כותליה תלמידים בני תורה ות"ח מובהקים. מתוכם מכהנים פאר מאות רבנים, ראשי ישיבות, רמ"ם, ויושבי על מדין בכל רחבי ארצות הברית: ניו-יורק, שיקגו, מיאמי, בוסטון, לוס אנג'לס פילדלפיה ועוד וכן בקנדה ובאוסטרליה. נוסדו ביוזמתו כוללי אברכים בטורונטו, דטרויט, לוס אנג'לס ועוד.

אהבת התורה שלו היתה מופלאה. גאון. אירגן הדפסת ביטאון בשם 'נהוראי' לפרסום הגיגים ומאמרים תורניים. שימש כחבר במועצת גדולי התורה בארצות הברית. היה פעיל בהגירת יהודי איראן לארצות הברית. הפלא הגדול היה כי רבינו עמד על משמרתו בדיוק כמספר הימים שאביו עמד לפניו- י"ט שנה ז' חודשים ויום אחד. נפטר בג' תמוז ה'תשמ"ב (1982). חי כ-64 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו, הגאון ר' אריה מלכיאל יחד עם חתנו, הגאון ר' דוד שוסטאל, ואחייניו, הגאון ר' ירוחם אולשין והגאון ר' ישראל ניומאן, כיהנו אחריו כראשי הישיבה.

אביו: מרן הגאון ר' אהרון (ראש ישיבת קלצק בפולין). לאחר מכן מייסד וראש ישיבת לייקווד בארצות הברית. היה נשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית וממנהיגי הציבור החרדי).
אימו: מרת חנה פרל (בתו של מרן הרב איסר זלמן מלצר, רב העיר סלוצק ומח"ס 'אבן האזל').
אשתו: מרת רישל (בת ר' אריה מלכיאל פרידמן הי"ד מסלובודקא). **ילדיו:** תשעה ילדים,

ביניהם ר' אריה מלכיאל, ר' מאיר, מרת שרה יהודית (נישאה לר' דוד שוסטאל). **מרבותיו:** הגאונים העצומים אביו, ר' אהרון, סבו, ר' איסר זלמן מלצר, ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק מברסק, ר' ברוך בער ליבוביץ ור' יחזקאל סרנא.
מתלמידיו: הגר"ח גינזבורג, הגר"צ רוטברג. **מספריו:** **ינועם שי"ח**- מאמרים ושיחות מוסר **שי"ח ערב**- חידושים על מסכתות הש"ס: פסחים, סנהדרין, סדר קדשים, שבת, עירובין, סוכה, מגילה, חגיגה וקידושין.

כבר בילדותו ניכרו ברבינו כישרונות עילויים ונדירים. הגאון הרב שלמה לורנץ זצ"ל נפגש עם ידידו של רבינו. הוא שוחח עימו אודות גדלות תורתו של רבינו. הידיד סיפר כי רבינו כבר בלט מנעוריו כילד גאוני. לפני שנים רבות למד עימו בחברותא וראה כי הוא 'מדפדף' בגמ' דף אחר דף. כשהביע בפניו את פליאתו, רבינו הציע לו לבחון אותו.

אותו ידיד סיפר כי הוא נדהם לראות שרבינו מבין במהירות הבזק את כל דברי הגמרא על בוריים. אותו ת"ח, שהשתומם מהעובדה הזו, הלך לספר זאת לזקנו של רבינו, מרן הגאון ר' איסר זלמן מלצר. הגאון אמר לו בפשטות: "אינך מחדש לי מאומה. כבר כשהיה שניאור שלנו ילד כבן שבע ראיתי אותו 'מדפדף' בספר 'חיי אדם'. אמרתי לו: 'בספר 'חיי אדם' צריך ללמוד ולא לדפדף. כששמע דברים אלו ביקש ממני, שאבחן אותו. משמילאתי את בקשתו ובחנתי אותו, ראיתי כי הוא בקי היטב בכל הדפים שדפדף בהם".

בן יקיר היה לגאון רבי שניאור קוטלר ושמו רבי מאיר. כאשר הגיע לפרקו בא בקשרי שידוכין עם בת הגאון רבי לייבל באקסט (ראש ישיבת 'עטרת מרדכי' בדטרויט שבארה"ב). כשבוע לפני מועד הנישואין, התברר שהחתן חולה במחלה הנוראה רח"ל. רבי שניאור אמר למחותנו: "דבר לי אליך. הבה נפגש באמצע הדרך שבין דטרויט ללייקווד" (בגלל המרחק בין שני המקומות). כשנפגשו, רבי שניאור סיפר את הבשורה המרה, כשאינו מסתיר את המצב הרפואי, ואמר לר' לייבל: "הרשות בידכם לנתק את קשר השידוכין ללא כל קפידה מצידנו".

רבי לייבל השיב: "אחר שלקחתי אותו לחתן, הרי הוא כאחד מבני. לא אשלחנו מבית". ענה רבי שניאור: "נקרא לנערה ונשאל את פיה. בתך היא העומדת להינשא ואינך יכול להסכים על חשבונה". רבי לייבל חזר לביתו. הוא סיפר לבתו ושאל אותה אם היא מוכנה להינשא לו בידיעה שיחיה רק לתקופה קצרה. הבת השיבה כי היא מוכנה להתחתן איתו, "אבל בתנאי שהגאון הגדול רבי משה פיינשטיין יעניק את ברכתו, שאזכה להקים ממנו דורות". הגאון רבי משה פיינשטיין בירך והם נישאו במזל טוב. כעבור זמן נולדה להם בת, עד שלדאבון לב רבי מאיר השיב את נשמתו ליוצרה בשביעי של פסח בשנת ה'תשל"ט.

באותו זמן נפטרה לרבי לייבל בת צעירה בימים, כשהיא מותירה אחריה שלושה יתומים. האלמן, שהיה חתנו של רבי לייבל, התחתן בסופו של דבר עם אחות אשתו (אשת ר' מאיר). הם הקימו בית בישראל, כשהם מגדלים ביחד את ארבעת הילדים. לאחר כארבע שנים מנישואיהם עדיין לא נולדו להם ילדים משותפים. התברר שאישה זו היא עקרה, ולעולם לא תלד ילדים. התברר למפרע, כי אותה בת שנולדה לה בזיווג הראשון היה למעלה מדרך הטבע. זה היה מכוח ברכתו של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין. כמובן, עמדה לה גם הזכות הגדולה שהסכימה להינשא לרבי מאיר, למרות שידעה על מחלתו הקשה.

הגאון הרב יהושע ישעיה נויבירט זצ"ל - נולד ב-י"ד אדר א' ה'תרפ"ז (1927) בהלברשטאדט שבגרמניה. בהתחלת מלחמת העולם השנייה המשפחה חשבה כי מדינת הולנד הוא מקום מוגן שכן שבהתחלה מדינת הולנד לא היתה שותפה במלחמה. לכן הוריו, שני אחיו ואחותו ברחו לשם. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש כבשו את הולנד. משפחתו של רבינו הסתתרה בחדר אחד במשך כשלוש שנים, כאשר השכנים הגויים סיפקו להם לחם ומים. היה זה נס גלוי, שכן הנאצים עברו מבית לבית וחיפשו יהודים. בשנת ה'תש"ו (1946) שוחררו. רבינו הגיע לנמל ליד מרסיי שבצרפת. בשבת הודיעו לפליטים שיש אוניה שמפליגה לארץ-ישראל. הם אמרו שזאת ההזדמנות היחידה שלהם להגיע לארץ. מכיוון שאף אחד לא ידע מה שמתרחש בעולם, היה חשש ניכר כי מדובר בפיקוח נפש, לכן רבינו התיר לעצמו להפליג.

בדרכו לארץ נדר שאם יזכה להגיע לארץ-הקודש יחבר ספר שיאדיר את כבוד השבת. מיד כשהגיע לארץ התחיל ללמוד בישיבת 'קול תורה'. לאחר שהתחתן והיה לאב צעיר, נחשף לשאלות רבות על הטיפול בתינוק בשבת. כשראה עד כמה הציבור לא מודע למה שאסור לעשות, התחיל בכתיבת ספרו 'שמירת שבת כהלכתה'. הספר התמקד בהתחלה בענייני טיפול בתינוק ושאלות רפואה בשבת. בהמשך התווספו הלכות רבות. רבינו יסד בבית וגן את הישיבה לצעירים 'פני שמואל' ואת הישיבות הגבוהות 'חכמת שלמה' ו'נתיבות חכמה'. העביר שיעורים בקביעות בעיקר בהלכה גם בישיבת 'קול תורה'. במשך עשרות שנים מסר שיעורי דינים בסמינר הישן. שימש כפוסק ההלכה של המרכז הרפואי 'שערי צדק' (יחד עם ר' אשר וייס). שימש כרב ארגון 'החובש הר נוף' למעלה מ-15 שנים. מספר פעמים במשך השנה הגיע לתת שיעורים בהלכות שבת והנהיג את נושא גוי של שבת. הפעיל גמ"ח גדול של הלוואות, וסייע ליהודים רבים בכל התחומים. נפטר ב-ג' תמוז ה'תשע"ג (2013). חי כ-86 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' אהרון (כיהן כרב ומו"צ במגנצא, הלברשטאט וברלין). **אימו:** מרת שרה חיה לבית במברגר (נינה של ר' יצחק דב במברגר ושל ה'ערוך לנר'). **מרבתינו:** הגאון הרב שלמה זלמן אוירבך (רבינו היה תלמידו המובהק). **ילדינו:** ר' שמחה (משמש במקום אביו בישיבת 'חכמת שלמה'), ר' ברוך (משמש במקום אביו בישיבת 'נתיבות חכמה'), יוסף (נפטר מיטת עריסה כשהיה תינוק). **מספריו:** **שמירת שבת כהלכתה** - הלכות שבת ויום טוב **קיצור דיני שמיטת קרקעות אהל שרה** - דיני טהרת המשפחה. **חינוך הבנים למצוות ודיני קטן • מדריך הלכתי לאחיות בבתי חולים לשבתות וחגים.**

אחד הספרים המפורסמים ביותר בדורינו על הלכות שבת הוא ספרו של רבינו 'שמירת שבת כהלכתה'. רבינו סיפר פעם על הסיבה להוצאת ספרו. לאחר שעבר את השואה הנוראה ועלה לארץ ישראל באוניית מעפילים, נאלץ לעלות עליה בשבת קודש מחמת חשש לפיקוח נפש. הדבר ציער אותו במיוחד, מכיוון שבמשך כל שנות המלחמה הקשה הצליח לשמור מצוות עד כמה שאפשר, ובמיוחד שמר על שבת קודש. איך יתכן שדווקא עכשיו לאחר המלחמה, כשיצא לחופשי, יחלל את השבת? רבינו קיבל על עצמו, שה' יזכה אותו ויעשה משהו עבור השבת. כך עלה הרעיון לכתוב ספר על שמירת שבת.

הקפדתו של רבינו על שמירת שבת גם הצילה אותו מסכנת מוות. רבינו לא חש בטוב והרופא נתן לו מרשם לתרופה. באותה תקופה המשפחה סבלה ממכת עכברים בבית והרופא נתן גם מרשם לרעל עכברים. בליל שבת רבינו רצה לקחת מהתרופה שנתן לו הרופא ומצא שטעמה מר. רבינו החליט שאין ליטול דבר מר בשבת משום עונג שבת ויתחיל לקחת את התרופה רק לאחר השבת. למחרת, כאשר הרופא ערך אצלו ביקור נוסף, התברר שהרוקח טעה והחליף בין התרופות - את רעל העכברים רשם כתרופה למיחושים ואת התרופה רשם כרעל עכברים. בזכות הקפדתו על שמירת שבת בדקדוק, השבת שמרה עליו והצילה את חייו.

רבינו הקים גמ"ח בשם 'זכרון יוסף' ע"ש בנו, שנפטר מיטת עריסה כשהיה תינוק. בתקופת החגים הבית היה הומה אדם. אנשים באו לקבל צדקה והרב חילק. הרב היה מקבל במוצע ביום מאה מכתבי צדקה! רבינו פיתח שיטה מסודרת ומדוקדקת לחלוקת הצדקה - מי שמגיע עם המלצות מסודרות מעשרה רבנים שהרב הכיר אותם וסמך עליהם - מקבל את הסכום ע"פ דירוג מיוחד. עוזריו שביקשו לעשות 'שימוש' חכמים אצל רבינו היו בודקים ומעבירים לרב בצד פתק - למשל דרגה 3. הרב היה מכניס את היד לכיס מסוים, מוציא סכום כסף ונותן לעני. דרגה אחרת - כיס אחר. הכול מאורגן.

יום אחד אישה קשת יום ועניה הגיעה לחלוקת הצדקה. היא הושיטה מכתב המלצה, שנראה קרוע ומטושטש, מהשנה שעברה, עם כתב לא ברור ומרבנים לא מוכרים. העוזר לא ידע מה לעשות ופנה לרב שיחליט. הרב בדק את המכתב ואמר לאישה: "מצטער, אני לא יכול לתת לך כסף". האישה התחננה: "באתי לעזרה, והרב דוחה אותי?" הרב ענה: "אני נאמן ע"י האנשים שנותנים לי כסף - שיש לי תנאים מיוחדים וקריטריונים, שעליהם אני מקפיד. אני פשוט לא יכול, מאוד מצטער". האישה כעסה, והתחילה לדבר דברים קשים.

הרב נכנס לחדרו, יצא עם שטר של 100 ש"ח, נתן לאישה ואמר: "זה מהכסף שלי, זה מה שאני יכול לתת". האישה ענתה: "אני רוצה שטרות ירוקים כמו כולם ובסכום של כולם!". ענה הרב: "אני מאוד מצטער, אני לא יכול. נותני הכסף סומכים עלי. הם נתנו לי כדי שאקפיד על הכללים". האישה התחילה לצעוק ולקלל את הרב. עוזריו רצו להוציא אותה מביתו. אבל הצדיק אמר להם: "לא! אל תעשו דבר". הרב נעמד ליד החלון, הסתכל לרצפה, שמע ושתק. האישה המשיכה לקלל ולא התקררה דעתה עד שאמרה: "**הלואי שימותו כל בניך בחייל!**".

אשת הרב שמעה את הצעקות, נכנסה לחדר ואמרה לאישה: "בואי בבקשה, יש לי משהו לומר לך". כך היא הצליחה להוציא אותה מהחדר. הרב אמר לעוזריו: "עד היום לא ידעתם מה זה 'שימוש'. רק היום למדתם. אתם חושבים, שכשתהיו רבנים תיהנו מהכבוד שיחלקו לכם? לא ולא. להיות רב או איש ציבור זה אומר לסבול ביזיונות, חשדות ולספוג הכל. רק עכשיו אתם יודעים, לקראת מה אתם הולכים. רק אם אתם אומרים - אעפ"כ ולמרות הכל אנחנו רוצים להיות רבנים ואנשי ציבור - רק אז זה נקרא קבלת עול הציבור באמת".

הגאון המקובל הרב אליהו לופס זצ"ל - נולד בחאלב שבסוריה ב-י' טבת בשנת ה'תר"ן (1889). מקטנותו קיבל חינוך תורני בין ברכי תלמידי חכמים. כבר כשהיה בן חמש-עשרה שנים בלבד התחיל ללמד תורה לבני המקום. ניחן בכישרונות מיוחדים בחינוך והדרכה ובלימוד הש"ס. נודע כדרשן בחד בעל כושר מנהיגות וקנאי לכל דבר שבקדושה.

בשנת ה'תרע"א (1911) כאשר פרצה המלחמה בין איטליה לטורקיה, נסע עם הוריו למצרים. בשנת ה'תרע"ג (1913) עלה יחד עם הוריו ואחיו לחונן את עפרה של ארץ ישראל, וכשהגיעו לארץ התיישבו בירושלים עיר הקודש. בשנת ה'תרע"ו (1916) טורקיה הגלתה את כל הנתינים הזרים שנמצאו בארץ, ורבינו ומשפחתו הוגלו לאנטוליה, משם נדדו לאנקרה. בדרכם חזרה לארץ חנו בעיר קושטא. בשנת ה'תרע"ט (1919) הגיע שנית לארץ ישראל.

אחר חתונתו המשיך לשקוד על לימודו בישיבת 'אוהל מועד' מייסודו של הגאון הרב עזרא הררי זצ"ל. פתח קרן 'טוב חסד' שעסקה במתן הלוואות לת"ח וכן הקרן איפשרה בדיקה של מזוזות ותפילין בחינם לאנשים מעוטי יכולת. נמנה עם חכמי ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' יחד עם הגאון המקובל רבי שאול דוויק הכהן זצ"ל. בחודש אייר ה'תרפ"ג (1923) עם פתיחתה של ישיבת 'פורת יוסף' התמנה לכהן כר"מ במשך חמש עשרה שנים.

בסוף ימיו התמנה לחבר בד"צ לעדה הספרדית בירושלים. הרבה בתעניות וסיגופים. בלילות היה מנדד שינה מעיניו ועוסק בתורה. **בשנות חייו האחרונות, היה מונע את עצמו מלישון במיטה, אלא היה יושב ומתנמנם על כיסא סמוך לשולחן, וחוזר ומתעורר לעסק התורה. גאון בנגלה ובנסתר.** עסק בהשכנת שלום בין אדם לחברו. חייו היו מלאי צער ויסורים, בעודו בשיא פריחתו, נפל למשכב עד אשר השיב את נשמתו לבוראה. נפטר ב-ד' תמוז ה'תרח"צ (1938). חי כ-48 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אשתו:** מרת דבורה (בת ר' משה סיתהון שומר). **מרבותיו הגאונים:** ר' עזרא שעיו, ר' שלמה לנייאדו, המקובל ר' שאול דוויק הכהן. **מתלמידיו:** מרן הגאון הראשל"צ ר' עובדיה יוסף. **מספריו:** **בן אביחיל- דרושים והספדים יאמרי פי- חידושי תורתו.**

ל אחר מלחמת העולם ביקש רבינו לחזור לארץ. כשהיה באוניה גילה כי במרתף האוניה ישנם חיילים יהודים שגויסו בכוח הזרוע לצבא הטורקי, והיו חולים במחלות מסוכנות ומדבקות ר"ל. **מטבע הדברים, חששו כולם לטפל בחולים, שמא ידבקו. אולם רבינו לא מנע את עצמו ולא חשש על בריאותו, אלא ירד אליהם בעצמו כמה פעמים ביום! וטיפל בהם האכיל והשקה אותם, ובזה הציל בוודאות כמה נפשות ממוות לחיים,** וזו הייתה דרכו בקודש של רבינו וכל ימיו השתדל לגמול חסד בגופו ובאוונו עם חולים זקנים וגלמודים. במקרים אחרים לקח רבינו איתו מתלמידיו אצל חולה זקן, וטיפל לפניהם בחולה. כדי לחנכם במידה זו של גמילות חסדים, ומכאן אפשר ללמוד מעט עד כמה היה רבינו מסור להצלת כל נפש מישראל.

בשנת ה'תרע"ו הוציאה ממשלת טורקיה גזירת גלות על כל הנתינים הזרים שנמצאו בארץ. יחד איתם הוגלו רבינו, הוריו ובני המשפחה לאנטוליה. כשהגיעו הגולים לעיר אנקרה חרדו תושביה היהודים לקראתם, וקיימו בהם מצוות הכנסת אורחים, וביחוד הראו חיבה לרבינו ואביו בתור תלמידי חכמים, שהגיעו מירושלים עיר הקודש.

בימים ההם הציעו לרבינו לקנות בגד יקר של משי (מדובר בלבוש מיוחד המיועד לתלמידי חכמים), שהיה בידי אלמנה אחת שאותו לבש בעלה ז"ל, ודרשה בעד הבגד מחיר יקר. היכולת הכלכלית של רבינו לא איפשרה בידו לקנות אותו. **בערב נראה לה בעלה בחלום, וציווה עליה לתת את הבגד לרב הירושלמי.**

אולם, האלמנה לא הטתה אוזן ולא השיחה לדבריו באומרה: "דברי חלומות- לא מעלים ולא מורידים". למחרת נראה לה בעלה בשנית בחלום, ואיים עליה **במפורש, כי אם לא תמחר ותיתן את הבגד לרבינו- תיענש!** היא כמובן התעוררה בבעתה והשכם בבוקר רצה ונתנה את הבגד לרבינו במתנה, וביקשה ממנו מחילה סליחה וכפרה. **מעשה זה התפרסם בכל העיר, וכולם הכירו בגדולת רבינו ומעלתו.**

עסק התורה ברבים, היה אצל רבינו גולת הכותרת של מפעליו הרבים. מעולם לא מנע את עצמו, ולא החמיץ אפשרות של לימוד תורה, בין עם חברים או תלמידים ובין עם בעלי בתים. וזאת בנוסף ללימוד 'חוק לישראל' שהיה מלמד בכל יום אחר תפילת שחרית במשך יותר משעתיים והיה מבאר ומסביר להם את המשנה, הגמרא וכו'.

כחודשיים לפני שהתבקש לבית עולמו נפל למשכב וסבל חיי צער וייסורים. כשנשאל ברגעיו האחרונים, מה רצונו ויעש, אמר: "בקשו רחמים!". לעומד לידו אמר: "הוצא את המקל מידך... בשעה זו אסור להחזיק מקל". לאחר מכן אמר לו: "רואה אתה אותם? אתה מכיר אותם?" **והצביע לצד ימינו, לקראת הצדיקים שיצאו לקראתו.**

הביוגרפיה והסיפורים מעובדים מתוך 'מיקירי ירושלים' קובץ רשימות תולדות וזיכרונות על הרה"ג אליהו לופס זצ"ל שיצא למלאת השנה הראשונה לפטירתו.

הרב המקובל הנסתר מכלוף כלפה זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ו (1916) בעיר לואד הסוף שבאלג'יר. משחר ילדותו דבקה נפשו בתורה הקדושה ומאוחר יותר בזוהר הקדוש. התרחק מהרבנות ואהב את המלאכה ביחידות ובצנעה רבה. עלה ארצה בשנת ה'תש"י (1950) והתיישב במושב תלמים, הרחק מכל קרוביו. מאחר ולא הכירוהו התייחסו אליו כאל אדם פשוט. בשנותיו הראשונות היה רועה צאן. כששקע בלימודו, רעו הצאן בשדות זרים. מיד עמד ומכרן והתמסר כולו ללימוד תורה.

בשנת ה'תשמ"מ (1980) התאלמן ובשנותיו האחרונות התגורר עם בנו. מצבו הכלכלי מאז ומתמיד היה דחוק והתפרנס מקצבת זקנה. השכים קום בכל לילה בשעה 01:00 לסדר לימודו. סגפן עצום. קבלת תעניות היו אצלו תדיר, שנים רבות צם 40 יום רצופים בתקופת הימים הנוראים, מלבד ימי שובבי"ם וערב ר"ח ועוד עבור תיקונים נוספים. כל הנהגותיו היו לפי דעת רבינו האריז"ל. מאחר וסיגף עצמו סבל קשות במעיו.

כפי שמשתמע מכתביו הצנועים אליהו הנביא היה רגיל אצלו. מקובל. גאון בנסתר. בעל רוח-הקודש. כשנה לפני פטירתו בעקבות נס מבורא עולם שנעשה על ידו התפרסם הצדיק ואנשים ממקומות שונים, החלו להתדפק על דלתו לבקש מרפא, עצה ותפילה. רבינו עזר וסירב בכל תוקף לכל תמורה שהיא, אף כי מצבו הכלכלי היה דחוק מאוד. אנשים סיפרו שנושעו בזכות תפילותיו ועצותיו וכי הצדיק לא מחשיב עצמו ומתרעם שפונים אליו, אך אינו יכול להשיב פני השרויים בצרות ריקם. מעשים רבים נודעו רק לאחר פטירתו, כי אסר את הפרסום בחייו. נפטר בתאונת דרכים בד' בתמוז ה'תשמ"ח (1988). חי כ-72 שנים. ציונו בנתיבות.

אביו: ר' מבורך. **אמו:** מרת ורדה. **מרבתי:** ר' שלמה נחמיאס ור' שלום כלפה (דודו). **ילדיו:** ר' יואל, ר' אבנר, מרת יהודית אסנת, מרת דינה צביה. **מספריו:** **יפרד"ס להרמ"ך.**

אישה שחלתה במחלה סופנית ל"ע הייתה בקשר טלפוני עם רבינו, ממנו קיבלה הרבה עידוד וסיוע נפשי עד יום פטירתה. באחד מן הימים כשהתקשרה שאל אותה הצדיק: "מה שלום בעלך שיחיה?". היא הרגישה שמשוה קרה לבעלה ושאלה בבהלה: "מדוע הרב שואלי וכי קרה משהו לבעלי?". השיב לה הרב כשהוא מרגיע אותה: "אין מקום לבהלה. בעלך קיבל מכה קטנה בראשו, הוא יעבור טיפול קצר וישוחרר מיד".

האישה התקשרה מיד לביה"ס, מקום עבודתו של בעלה ושאלה היכן הוא ואם אפשר לקרא לו לטלפון הם שלחו מישהו לקרא לו... ומהמסדרון נשמעו צעקות: "פלוני נפצע! פלוני נפצע! הזעיקו אמבולנס!". האישה מביתה הרגיעה את מזכירות ביה"ס (במקום עבודתו של בעלה), שלא ידעו איך לספר לה ולא הבינו את "צירוף המקרים", ואמרה להם: "אני יודעת... אני יודעת... זוהי רק מכה קטנה בראש. הוא יטופל וישוחרר מיד".

אזג הורים שבאו להתארח אצל קרוביהם במושב, הגיעו לרבינו בערב שבת עם בנם התינוק, כשהוא בוכה וצווח ואינם מצליחים להרגיעו. הזוג אמר לצדיק שהם חוששים שהילד נפגע מעין הרע וביקשוהו שיעשה לילד פדיון נפש. צחק רבינו ואמר: "הילד לא צריך שום פדיון אלא צריך שיטפלו לו בפצע שתחת בית שחיו". אמו שהייתה נתונה בלחץ נפשי רב אמרה, שזה לא יתכן, שהרי קילחה אותו בבוקר ולא הבחינה בדבר. אך כשהפשיט אבי התינוק את בנו גילה להפתעתו ולהפתעת אשתו, פצע מוגלתי בדיוק במקום שציין רבינו. הללו נדהמו מרוח-הקודש של רבינו.

מעשה באדם שהיה חשוך בנים למעלה מעשר שנים! הלה ביקש מרבינו שיתפלל עליו שיפקדהו ה' בבנים. ענה לו הצדיק: "דע לך, ישנו אדם צנוע וחסיד שפגעת בו במעשיך ושמו הוא... על כן מנע ה' ממך פרי בטן. גש אליו ובקש את מחילתו, אם ימחל לך בלב שלם, יש סיכוי שעוד השנה תחבוק בן".

בשמעו הלה את דברי רבינו ניגש במהירות לאותו החסיד התחנן וביקש את מחילתו על כל מה שעשה לו, מחל לו החסיד בלב שלם, ואשתו נפקדה עוד באותה שנה וילדה עוד שני בנים נוספים לאחר מכן. כששאל אותו אדם: "כיצד אוכל לגמול לך על זאת?" השיב רבינו: "לא אני עשיתי זאת, אלא מה' יצא הדבר. הבטח לי שלא תפרסם זאת לאיש בעודי בין החיים". ואכן הסיפור פורסם רק בשבעה ע"י אותו אדם שבדידו הווה עובדא.

כשנה לפני פטירתו, במוצש"ק הגיעה אליו משלחת של קרובי משפחה בבקשה להתפלל על בן משפחה ששכב על ערש דוויו. רבינו לא רצה להשיב פניהם ריקם, עודד אותם וברך את החולה ובישר להם, שנראה לו שהבעיה מקומה בקיבה ותוך מספר ימים יבריא החולה, וכך היה. תוך שבוע, לתדהמת הרופאים, קם החולה ממיטת חוליו.

באחת החופות שנערכו במושב בעת עריכת הכתובה, התבקש אחד הנוכחים לשמש כעד, מיד התערב רבינו בטענה, שהעד אינו ראוי להעיד שכן קרוב משפחה הוא. הלה תמה על טענה זו שכן לא ידוע לו על קרבת משפחה כלשהי לאחד מבני הזוג, אך הצדיק התעקש ואף לגודל תדהמתו פירט את הקשר המשפחתי הפוסלו מלהיות עד עפ"י דין תורה. בני משפחה שהגיעו למקום אשרו מיד את דברי רבינו והעד נפסל.

הרב עזריאל הילדסהיימר זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"פ (1820) בהלברשטאט בגרמניה. התייתם מאביו בגיל צעיר. מגיל 17 למד בישיבתו של ר' יעקב עטלינגר והיה לתלמידו המובהק. משם עבר לברלין ולמד בבית המדרש.

בשנת ה'ת"ר"ו (1845) התמנה כרבה הלברשטאט. שם לימד ש"ס ופוסקים ורבים מקהילות אחרות באו ללמוד מפיו. בשנת ה'תרי"א (1851) בהיותו בן 31 שנים התמנה כרבה של אייזנשטט (אוסטריה). בבואו הקים בת-מדרש להכשרת רבנים אליה פנו ממקומות רחוקים וברבות הימים הייתה היא לשנייה במספר תלמידיה בהונגריה.

בשנת ה'תרכ"ט (1868) עבר לכהן כרבה של קהילת 'עדת ישראל' בברלין. ככהונה זו החזיק שלוש שנה, עד יום פטירתו. בשנת ה'תרל"ד (1873) הקים את בית המדרש לרבנים, ועמד בראשו. הקים מוסדות חסד רבים. בנה בירושלים 73 בתים למחוסרי בית.

נסע והתרים עבור קהילות יהודיות רבות ודאג לשיפור תנאי חייהן בנייהן נודעו הקהילות של יהדות אתיופיה ופרס. ניהל, כל ימי חייו, מלחמה תקיפה בתנועת הרפורמים. ענוותן. איש אמת. דאגת הזולת הייתה בראש מעייניו. על שמו נקראו המושב עזריאל ורחובות בירושלים ותל אביב-יפו. נפטר ב-ד' בתמוז ה'תרנ"ט (1899) בברלין. חי כ-79 שנים.

אשתו: מרת הנרייטה הירש. **מרבותיו:** ר' יעקב עטלינגר (רבה של אלטונא, בעל 'ערוך לנר'), ר' יצחק ברנייס (ממנו למד להיות דרשן). **מספריו:** 'ישות' ר' עזריאל הילדסהיימר • חידושים על הש"ס (בנוסף הותיר כתבים רבים אשר לא הגיעו לדפוס).

הרב ניצל את הזמן בצורה מדהימה. כאשר התעורר ר' עזריאל משנתו הקצרה, אף באמצע הלילה, קם מיד ממיטתו והתחיל בלימודיו. לא פעם קרה בשעה מאוחרת, במוצאי שבת, כשבני משפחתו עדיין ישבו ושוחחו, שהוא נכנס לחדר כשנר בידו, ולמרות שנאמר לו, כי חטף רק תנומה קלה - **ישב אל שולחן הכתיבה ולמד ועבד במשך כל הלילה.**

פעם שמע ר' עזריאל שיחה בין שני אנשים. אמר האחד לחברו, שיש לו זמן רב מדי, ואינו יודע כיצד להעבירו. פנה אליו ר' עזריאל: **"יש לך זמן מיותר, אולי תמכור לי אותו?!"**

פעם ביקר בשוויץ לצורך גיוס תומכים לבית-המדרש לרבנים, ושהה בעיר באזל. באחד הערבים היה בביתו של ר' שמואל שטראוס (בכספו נבנה בית-הרפואה 'שערי צדק') עד סמוך לחצות. למחרת היום סיפר בעל הדירה, בביתו התארח ר' עזריאל, כי באותו לילה הלך הרב לישון בחצות. זמן קצר לאחר השעה אחת בלילה, שמע הוא את הצדיק מהלך בחדרו הלך וחזור. בחושבו, שהרב אינו חש בטוב, נכנס לחדר ושאלו לשלמו. **השיב ר' עזריאל בחיך, כי הוא ישן שעה אחת בלבד.**

צעיר יהודי מהעיר באזל בשוויץ, בא ללמוד בברלין. חדרו היה ממוקם מול חדרו של ר' עזריאל. הוא גמר אומר, כי כל זמן שיידלק אור בחדרו של ר' עזריאל, אף הוא יישאר ער. **אחר כמה לילות לא היה יכול להחזיק מעמד. קם ושכר לו חדר במקום אחר.**

רבי עזריאל כה ברח מן הכבוד, עד כי נהג לנסוע ברכבת במחלקה הרביעית הפשוטה ביותר, שבה היו ספסלי עץ בלתי מרופדים. בני משפחתו עמדו על כך שאין זה יאה לו לנסוע במחלקה זו. לפיכך נהג, בנוסעו ברכבת מברלין להלברשטאט, לצורך ביקור בני משפחתו, לנסוע במחלקה השנייה המכובדת. אבל, למעשה קנה כרטיס במחלקה זו רק מברלין לפוטסדם, תחנה הסמוכה לברלין, מתחילת הדרך ועד תחנה זו ישב במחלקה הרביעית.

בנסיעותיו בעבור ישיבתו באייזנשטאט, נסע לעתים קרובות בשעה מאוחרת בלילה למרחקים, בעגלה פתוחה, הפשוטה ביותר. **כך נהג אף בעת סופה וגשם, ולא פעם נרטב ונאלץ להחליף בגדיו.** גם לעת זקנותו, כשנסע בעבור בית-המדרש לרבנים, ישב באומניבוס בקומה העליונה, למרות היותה פרוצה לרוח, וברכבת במחלקה הרביעית.

על מידת האמת של הרב ועל קיום הפסוק: **"מוצא שפתיך תשמר** (דברים נג, כד)" יעיד הסיפור המופלא הבא: פעם נאלץ ר' עזריאל לסור בשבת בברלין אל אחד מראשי השלטון, בעניין פיקוח נפש דחוף ביותר לקהילות היהודים במדינה, שלא ניתן היה לדחותו למחרת היום. במהלך השיחה הושיט המארח הגוי קופסת סיגריות, והציע לאורחו שייטול מתוכה סיגריה אחת לעישון.

היות ודובר ביום שבת ור' עזריאל לא רצה חלילה לפגוע באותו אחד מראשי השלטון לפיכך ביקש את סליחתו, באומרו **'אינני מעשן'**. המארח גילה הבנה לכך, והם חזרו ועסקו בעניין שלשמו בא ר' עזריאל. הפגישה הסתיימה ב"ה לשביעות רצונו המוחלטת של ר' עזריאל. ואף שכל הימים, עד אותה פגישה, נהג ר' עזריאל לעשן בתדירות גבוהה (היה זה בטרם הוברר, כי העישון אינו בריא), מאז ואילך קיים מוצא שפתיו, ויותר עד סוף ימיו לא באה סיגריה לפיו.

למרות עומס עבודתו הרב, לא ביטל ר' עזריאל אף שיעור, אפילו אם נסע במשך כל הלילה הקודם בעבור צורכי ציבור. פעם אחת בלבד לא קיים את שיעוריו במשך יומיים, משום שהיה טרוד במגבית בשביל שתי יתומות, שנותרו בחוסר כל לאחר פטירת אביהן. כשהיה עליו לנסוע, עשה מראש חשבון מדוקדק של שעות הלימוד שמהן יעדר, והשלימן קודם נסיעתו.

הרב הצדיק חיים משה מנדל זצ"ל- נולד בשנת ה'תרס"ה (1905) בעיר ביסטריץ שברומניה. בילדותו היה חוק מדינה המחייב כל ילד יהודי ללמוד לימודי חול בבית-ספר של גוים. אולם הוא התחמק לביה"כ ולמד שם לבד. במלחמת העולם הראשונה, כאשר משפחתו ברחו על נפשם, לקח עמו רבינו והוא בן תשע שנים, רק ספרים במקום לקחת אוכל וביגוד. כשדודו תמה לפשר מעשיהו, הסביר הילד: "אני אינני צריך מזון אני צריך מזון רוחני!".

בגיל שבע עשרה ידע בעל פה ש"ס עם פירוש רש"י ותוספות, וזאת נלמד מסיפור שבערוב ימיו, כשביקש רבינו לעודד את נכדו ללמוד בהתמדה, אמר לו: "דע לך, לפני גיל עשרים כבר נבחנתי על הש"ס כולו "גמרא רש"י ותוספות". לאחר שמילא כריסו כדקיאות בש"ס ופוסקים, שקד על לימודי כתבי האריז"ל. ישב כדין בעיר טמשוור.

בעל יסורים. במשך שנתיים רותק למיטת בית הרפואה ללא יכולת לנוע. נותר משותק ברגליו עד סוף ימיו עקב כדור שנורה ברגלו. יותר מאוחר גברו בעיות בלבו ובעוד אברים שגופו למרות כל יסוריו מידת הביטחון לא סרה ממנו. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. העיד על עצמו כי אליהו הנביא הגיע עליו מספר פעמים כדי להצילו. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. שקדן עצום. כל שעות הלילה הוקדשו ללימוד רצוף בלתי פוסק של גפ"ת.

עלה ארצה בשנת ה'תש"ט (1948) והתגורר שנה בצפת. בביקור למירון, נכנס לציון רשב"י זמן רב, וביציאתו השליך את מקלות הברזל ששימשו לסיוע בהליכתו. בשנת ה'תשמ"ב (1982), בעת תפילתו בכותל-המערבי התגלה לפניו איש פלאי ואמר לו: "תתגלה ותתפרסם, ויהיה בידך הכוח לברך את ישראל ולפעול ישועות" ומאז רבים פנו אליו ונושעו.

כאשר כתב פתקא ל"באבא סאלי", הצדיק ראה את כתב היד, מיד אמר עליו: "בעליו של כתב היד הזה לא טעם טעם חטא מימיו! משה בן ליבא צדיק גמור, צדיק יסוד עולם!". כאשר הסטייפלר צוק"ל הזדמן לבית-הכנסת בו רבינו שימש כסנדק, התבטא: "ניכר שכאן מתגורר תלמיד חכם מובהק". לימים היו יהודים שהסטייפלר שלח אותם אל רבנו, לקבל את ברכתו. על-שמו נבנה בית-כנסת ברח' ראב"ד וחותרו ר' ירחמיאל משמש בו כרב. ב-ד' תמוז ה'תשנ"ו (1996) התבקש לבית-עולמו לאחר שסבל גדול מדלקת ריאות. ציונו בבני-ברק. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' מאיר יוסף. **מרבתינו:** ר' יחזקאל בנעט, ר' יהודה סגל ראזנר הי"ד (בעל ה'אמרי יהודה' מסעקלהיד- נתן לרבינו היתר הוראה). **חתנינו:** ר' ירחמיאל בירצויג, ר' דוד חיים שטרן (ייסד ישיבה גדולה ואגודת חסד. רבים ממתנים שעות ארוכות כדי לזכות בברכותיו אשר לא שבות ריקם)

על העובדה, שהרב היה בעל רוח-הקודש, יעידו הסיפורים המופלאים הבאים. העיד אחד מתלמידיו: "רבינו עודדני למסור שיעור גמרא כל בוקר. בתקופת מלחמת המפרץ, עברו לילות חרדה על יושבי גוש דן, וחלק ממשתתפי השיעור נעדרו. הייתי מגיע בקביעות להתפלל מנחה בבית מדרשו של רבינו, ובכל יום היה אומר לי כבדרך אגב את מניין המשתתפים, שהופיעו היום בשיעור שלי! פעם אחת לא בא איש משומעי השיעור, לא היה לי למי למסור... באותו יום כשראה אותי אמר לי: "היום לא היה איש בשיעור שלך". ("הראה לעניו")

בכוס של הבדלה ראה רבי משה עתידות. פעם באמצע הבדלה צעק רבי משה: "דם ואש ותמרות עשן" מספר פעמים, ובאותו שבוע התחילה מלחמת יום הכיפורים.

שנים מספר לפני השואה, ראה על מצחי אנשי עירו את האותיות הי"ד ("ר"ת ה' ינקום דמו) שרמזו לו בזה שאלו עתידים למות על קידוש השם. הוסיף רבי משה להסביר: "מקצת בני אדם לא היה רושם זה על מצחם... וידעתי בבירור, מי יחיה ומי ימות בשואה הקרובה, כי אותם שלא היה חקוק על מצחם, הם ניצלו". הוא גם ראה, כמה יסבול בייסורי השואה, ואיך בסוף הוא יעלה לארץ הקודש.

אחד מראשי הכוללים בבבני-ברק, ת"ח חשוב, נקלע למצוקה חריפה, בצר לו פנה אל מרן ר' יעקב ישראל קניבסקי צוק"ל להתברך מפיו, ולתדהמתו ענה לו הסטייפלר בגערות רמות וצעק עליו שיעזבהו לנפשו וילך ממנו. שבור ורצוף עד דכדוכה של נפש יצא האיש מהבית והתלבט מה לעשות. לפתע נזכר כי לא הרחק מתגורר הרב מנדל, ומחשבה עלתה בדעתו אולי יוכל להיושע אצלו, מיד פנה אל ביתו של רבינו. אך נכנס אל הקודש פנימה ובטרם הספיק לפצות פיו פנה אליו הרב מנדל ואמר: "מדוע אתה בא אליי? הרב קניבסקי כבר המתיק לך את הדינים... והישועה לא איחרה לבוא.

על ענוותנותו המופלאה ניתן ללמוד מן הסיפורים הבאים: בחתונת נכדתו כובד בברכה תחת החופה. הגישו לו את המיקרופון כנהוג, כדי שכל הקהל ישמע את הברכה. להפתעת כל הנוכחים נטל את המיקרופון, הצמידו אל אוזנו בחזקה, וכך אמר את הברכה. רבים מן הגאספים לא יכלו להסתיר חיוך של מבוכה שהתפשט על פניהם. אורחים סברו לתומם, כי הקשיש אינו מתמצא במכשירי חשמל וטועה לחשוב, כי זו אוזניה, או כדומה. אפילו צאצאיו לא ידעו מה לחשוב. אחד מנכדיו הרהיב עוז וניגש אליו אחר החופה בתימהון: "סבא, האם אינך יודע כיצד לאחוז מיקרופון?". חייך הרב מנדל חיוך סלחני וענה: "בוודאי שאני יודע, אלא פחדתי מגאווה, רציתי שיצחקו עליי!".

בשנותיו האחרונות נחלש מאד, לא אחת הגיע למצב שלא היה מסוגל ללכת בכוחות עצמו, אף לשמחות משפחתיות. מקורביו נשאו את כסאו כשהוא יושב עליו, וראו איך שפתיו נעות. היטו אזן ושמעו אותו מלחש: "אוי! סוחבים את הנבלה!".

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל**

PnineZadikim@gmail.com

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים